

Plānošanas dokumenta
„Krāslavas novada teritorijas plānojums
2013.-2024. gadam”
monitoringa ziņojums



Plānošanas dokumenta izstrādātājs, kontaktinformācija:



Krāslavas novada dome
Reg. Nr. 90001267487
Adrese: Rīgas iela 51,
Krāslava, LV – 5601

Ināra Dzalbe, Attīstības nodaļas vadītāja, e-pasts: inara.dzalbe@kraslava.lv

Monitoringa ziņojuma izstrādātājs, kontaktinformācija:



Daugavpils Universitātes Dabas izpētes un vides izglītības centrs
Reg. Nr. 40008005716
Adrese: Vienības iela 13,
Daugavpils, LV - 5401

Juris Soms, Dr.Geol., asoc. profesors, e-pasts: juris.soms@du.lv

Krāslava, 2018

Saturs

levads	3
1. Teritorijas plānojuma vides pārskatā sniegtā informācija un vides indikatori	4
2. Krāslavas novada teritorijas plānojuma 2013. -2024. gadam realizācijas ietekmes uz vidi monitoringa rādītāji	6
2.1 Monitoringa priekšmets - vides (dabas) faktori	6
2.1.1 Gaiss.....	6
2.1.2 Ūdens.....	15
2.1.3 Plūdu risks.....	26
2.1.4 Zeme	31
2.1.5 Daba.....	37
2.1.6 Klimats	42
2.2 Monitoringa priekšmets - sociālie faktori.....	44
2.3 Monitoringa priekšmets - ekonomiskie faktori	48
2.4 Teritorijas plānojuma rezultatīvie rādītāji	51
3. Secinājumi (analītisks paplašināts izvērtējums)	53
Monitoringa ziņojuma sagatavošanai izmantoto informācijas avotu saraksts.....	55
Monitoringa ziņojumā lietotie saīsinājumi un apzīmējumi.....	57

Ievads

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma (turpmāk tekstā – SIVN) monitorings, saskaņā ar definīciju, ir plānošanas dokumenta īstenošanas ietekmju sistemātisks vides kvalitātes un tās izmaiņu tendenču novērtējums. Monitoringa mērķis ir novērtēt Krāslavas novada plānošanas dokumenta realizācijas ietekmi uz vidi, analizēt plānoto pasākumu izpildi saistībā ar SIVN vides pārskatā definētiem vides mērķiem vai uzdevumiem, kā arī nodrošināt savlaicīgu problēmu identifikāciju, lai nepieciešamības gadījumā veiktu atbilstošu plānošanas dokumenta korekciju.

Krāslavas novada pašvaldība 2013. gadā ir izstrādājusi un ar Krāslavas novada domes 28.02.2013. lēmumu (prot. Nr.2, 12.§) ir apstiprinājusi attīstības plānošanas dokumentu – Krāslavas novada teritorijas plānojumu 2013.-2024. gadam un ar to saistītos pielikumus. Tā kā dokumenta sagatavošanas laikā tika veikta stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra un izstrādāts vides pārskats, tad SIVN monitoringa veikšanas un ziņojuma sagatavošanas nepieciešamību un kārtību nosaka likums „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” un Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumi Nr. 157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”.

Krāslavas novada pašvaldība veic SIVN monitoringu, kura mērķis ir novērtēt ilgtermiņa plānošanas dokumenta, t.i. Krāslavas novada teritorijas plānojuma 2013.-2024. gadam īstenošanas ietekmes uz vidi, izmantojot gan kvantitatīvās, gan kvalitatīvās novērtējuma metodes.

Ņemot vērā to, ka saskaņā ar likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 23.5 panta 6. daļu kompetentā institūcija, respektīvi, Vides pārraudzības valsts birojs ir noteicis plānošanas dokumenta īstenošanas SIVN monitoringa ziņojuma sagatavošanas nepieciešamību un iesniegšanas termiņu, Krāslavas novada dome sagatavoja SIVN monitoringa ziņojumu par Krāslavas novada teritorijas plānojuma 2013.-2024. gadam ieviešanu piecu gadu laika periodā no 2013. gada līdz 2017. gadam.

Krāslavas novada SIVN monitoringa ziņojums satur informāciju par laika periodu no 2013. gada līdz 2017. gadam notikušajām izmaiņām, kuras radušās plānošanas dokumentu īstenošanas ietekmē un kuras identificējamās, izmantojot indikatorus un rezultātīvos rādītājus.

Monitoringa ziņojums sastāv no 3 nodaļām. 1. nodaļā sniegts pārskats par teritorijas plānošanas dokumenta Vides pārskatā sniegto informāciju un monitoringa indikatoriem. Visplašākā, 2. nodaļa ir sagatavota, ņemot vērā Latvijas Republikas Vides ministrijas Vides pārraudzības valsts biroja Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma daļas sagatavotos metodiskos norādījumus par plānošanas dokumenta realizācijas ietekmes uz vidi novērtējuma monitoringu. Šajā nodaļā sniegts pārskats par Krāslavas novada teritorijas plānojuma 2013.-2024. gadam realizācijas ietekmes uz vidi monitoringa rādītājiem un monitoringa laikā identificētajām ietekmēm – gaisa un ūdens kvalitāti, plūdu risku, derīgiem izrakteņiem un augsnes kvalitāti, atkritumu apsaimniekošanu, īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, klimata pārmaiņām un citiem sociālās un ekonomiskās attīstības priekšnoteikumiem, kas ietekmē plānošanas dokumenta ieviešanu. Nodaļas mērķis ir aktualizēt plānošanas dokumenta īstenošanas būtiskas vides ietekmes un salīdzināt tās ar prognozētajām, kā arī nodrošināt savlaicīgu problēmu identifikāciju, lai nepieciešamības gadījumā veiktu atbilstošu plānošanas dokumenta korekciju. 3. nodaļa satur secinājumus un rekomendācijas turpmākajam plānošanas periodam, tai skaitā ieteikumus turpmākā plānošanas perioda SIVN monitoringa indikatoriem un rezultātīvajiem rādītājiem.

1. Teritorijas plānojuma vides pārskatā sniegtā informācija un vides indikatori

Krāslavas novada teritorijas plānojums (turpmāk tekstā – TP) ir ilgtermiņa termiņa plānošanas dokuments laika periodam no 2013. gada līdz 2024. gadam (Krāslavas novada domes lēmums no 28.02.2013. (prot. Nr.2, 12.§), kurā raksturoti Krāslavas novada pašvaldības administratīvās teritorijas izmantošanas un telpiskās attīstības mērķi, virzieni un intereses, definētas teritorijas izmantošanas prasības, kas ietver prasības vietējo pašvaldību (pagastu) teritorijas plānojumu izstrādei, noteikti novada teritorijas apdzīvojamā struktūras attīstības virzieni, teritorijas funkcionālais zonējums un aprakstīti plānojumā ietvertie risinājumi. Novada TP ir noteiktas pašvaldības teritorijas attīstības iespējas, virzieni un ierobežojumi, noteikta novada teritorijas pašreizējā un plānotā (atļautā) teritorijas izmantošana un izmantošanas aprobežojumi ar ilgtermiņa perspektīvu uz 12 gadiem.

Teritorijas plānojuma izstrādes mērķis ir radīt plānošanas dokumentu kopumu ilgtspējīgas un līdzsvarotas attīstības veicināšanai novadā, balstoties uz sabiedrības un speciālistu pamatotu viedokli atbilstoši visu novadā ietilpstošo teritoriālo vienību attīstības interesēm.

Krāslavas novada TP grafiskā daļa attēlo pašvaldības teritorijas pašreizējo un nosaka plānoto (atļauto) izmantošanu. Savukārt TP teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi detāli nosaka izmantošanas veidus un sniedz citus ar telpisko attīstību saistītos nosacījumus.

TP vides pārskatā norādīts, ka Krāslavas novada teritorijas plānojuma īstenošanas monitoringam, lai analizētu teritorijas plānojuma ieviešanas būtiskas ietekmes, īpaša uzmanība jāpievērš sekojošiem vides indikatoriem:

1. virszemes ūdeņu kvalitāte;
2. gaisa kvalitāte;
3. potenciāli piesārņoto vietu skaits un tas, vai šīs vietas tiek rekultivētas;
4. notekūdeņu attīrīšanas iekārtās attīrīto notekūdeņu kvalitāte un rādītāji;
5. atkritumu apsaimniekošana;
6. dzeramā ūdens kvalitāte;
7. īpaši aizsargājamo dabas teritoriju stāvoklis.

Krāslavas novada TP vides pārskatā norādīts, ka tiešās ietekmes uz vidi radīsies šādu TP risinājumu ieviešanas rezultātā:

1. zemes izmantošanas veidu maiņa, ieskaitot apmežošanu, derīgo izrakteņu ieguvī, jaunu apbūvi un tml.;
2. apdzīvotajās vietās esošo saimniecisko objektu un dzīvojamo ēku, kā arī sakaru, transporta u.c. inženierkomunikāciju un ar tām saistītu būvju ekspluatācija, rekonstrukcija un atjaunošanas darbi;
3. jaunu saimniecisko objektu un dzīvojamo ēku, kā arī jaunu sakaru un transporta komunikāciju, inženierkomunikāciju un ar tām saistītu būvju celtniecības darbu slodzes uz vidi;
4. piesārņojuma emisijas, novadot tās vidē.

Savukārt netiešās ietekmes uz vidi, saskaņā ar Krāslavas novada TP vides pārskatā norādīto, radīsies sekojošu TP risinājumu ieviešanas rezultātā:

1. saimnieciskās darbības paplašināšanās un aktivitāte; tomēr tiek atzīmēts, ka esošās ražošanas teritorijas galvenokārt ir koncentrējušās Krāslavas pilsētā vai tiešā to tuvumā, kā arī pagasta centros bijušo mehānisko darbnīcu teritorijās vai arī izmantojot bijušo lielfermu teritorijas un ēkas;
2. iespējamais tūrisma plūsmas pieaugums, kura ietekmē var pieaugt antropogēnā noslodze novada teritorijā esošajās ĪADT, dabas objektu un kultūras pieminekļu tuvumā, kā arī gar novada ūdensobjektiem;
3. jaunu teritoriju apbūve, veicot zemes transformāciju, kā rezultātā samazinās dabas pamatnes platības; īpaši ja apbūves paplašināšana vai cita veida darbības notiek īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vai kultūras pieminekļu tiešā tuvumā, kā arī ūdensobjektu tuvumā;
4. transporta infrastruktūras attīstība, izbūvējot jaunus autoceļus, kas var radīt gaisa, ūdens un trokšņa piesārņojuma pieaugumu un tā lokālo pārnesei uz novada teritoriju; tomēr Krāslavas novada teritorijā nav plānoti jauni nacionālas nozīmes transporta infrastruktūras attīstības projekti, kuru ietekmē varētu būtiski palielināties satiksmes plūsmas intensitāte novadā.

Krāslavas novada TP Vides pārskatā tiek secināts, ka:

- Krāslavas novada TP 2013.-2024. gadam nav paredzētas lielas ražošanas, satiksmes infrastruktūras vai citas būves, līdz ar to salīdzinoši ar esošo situāciju TP realizācijas ietekmes nav definējamas kā liela apjoma;
- Krāslavas novada TP 2013.-2024. gadam nav paredzētas tāda veida darbības, kas varētu tieši negatīvi ietekmēt ĪADT, aizsargājamas augu un dzīvnieku sugas, ES nozīmes biotopus.
- Visas iespējamās netiešās ietekmes, ja netiek pārsniegti ne trokšņa, ne gaisa, ne virszemes ūdeņu robežvērtības šī ietekme neatstāj nekādas būtiskas sekas uz novada teritoriju.

Krāslavas novada TP Vides pārskatā tiek konstatēts, ka plānošanas dokumenta realizācija kopumā neradīs negatīvu ietekmi uz vidi, jo netiek paredzētas jaunas ražošanas vai dzīvojamās apbūves teritorijas ĪADT tuvumā vai būtisks šo teritoriju palielinājums novadā, plānojums neparedz būtisku zemes izmantošanas mērķa maiņu novada teritorijā un ir izstrādāts tādā veidā, lai pēc iespējas efektīvāk izmantotu esošos objektus un teritorijas gan ekonomiskā ziņā, gan no vides aizsardzības viedokļa, un daudzos gadījumos šie abi aspekti sakrīt. Plānošanas dokumenta realizācija uzlabos esošo vides stāvokli novada teritorijā, kā arī veicinās teritorijas sakārtotību, potenciālo resursu izmantošanu, vides un kultūrvēsturisko vērtību saglabāšanu, pastāvošās likumdošanas un sabiedrības interešu ievērošanu nekustamo īpašumu izmantošanā.

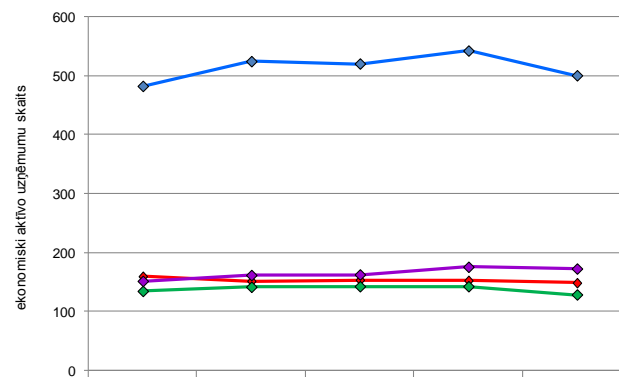
2. Krāslavas novada teritorijas plānojuma 2013. -2024. gadam realizācijas ietekmes uz vidi monitoringa rādītāji

2.1 Monitoringa priekšmets - vides (dabas) faktori

2.1.1 Gaiss

Plānošanas dokumenta/ SIVN uzdevumi, plānotais stāvoklis/ normatīvos aktos noteikts	Rezultāti, situācijas raksturojums	Komentāri																																				
<p>Gaisa kvalitāte</p> <p>Galvenie mobilie gaisa piesārņojuma avoti ir autotransports un dzelzceļš, kuru kustības rezultātā atmosfērā emitē piesārņojošās vielas – slāpekļa un oglekļa oksīdi, kā arī cietās daļiņas PM₁₀. (TP 8.3.nod.; VP 3.1.nod.)</p>	<p>Krāslavas novada teritorijā izvietoti vismaz četri autoceļi, kuri ir svarīgi transporta sasaistei ar Daugavpili un Baltkrievijas Republiku, kā arī Latgales reģiona attīstības centru ceļu tīkla funkcionēšanas nodrošināšanai. VAS „Latvijas Valsts ceļi” (turpmāk tekstā – LVC) apkopotās statistiskās informācijas [1] analīze par satiksmes intensitāti valsts galvenajā autoceļā A6 laikā no 2013. līdz 2017. gadam parāda, ka transporta plūsmai kopumā ir tendence palielināties (1. attēls). Savukārt transporta plūsma pa valsts reģionāliem autoceļiem, vadoties no ierobežotā datu apjoma, visumā raksturojama kā stabila. Ņemot vērā to, ka viens no būtiskiem gaisa piesārņojuma – izplūdes gāzu avotiem ir kravas autotransports, šī transporta plūsmas intensitāte ir analizēta atsevišķi. Proti, kravas transporta plūsmas procentuāli mainās nelielā amplitūdā, ar tendenci saglabāties īpatsvaram apm. virs 20% no kopējās transporta kustības intensitātes (1. tabula).</p> <table border="1"> <caption>1. attēls. Autotransporta vidējais diennakts satiksmes intensitātes dinamika uz novada teritorijā esošo valsts galveno un reģionālo autoceļu posmiem periodā no 2013. līdz 2017. gadam. Datu avots: LVC, 2017 [1]</caption> <thead> <tr> <th>Autoceļš</th> <th>2013. gads</th> <th>2014. gads</th> <th>2015. gads</th> <th>2016. gads</th> <th>2017. gads</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>valsts galvenais autoceļš A-6</td> <td>~2600</td> <td>~2900</td> <td>~3000</td> <td>~3100</td> <td>~2950</td> </tr> <tr> <td>Krāslava - LV robeža</td> <td>~1250</td> <td>~1300</td> <td>~1250</td> <td>~1450</td> <td>~1350</td> </tr> <tr> <td>P61 Krāslava - Dagda</td> <td>~900</td> <td>nav datu</td> <td>nav datu</td> <td>~1150</td> <td>~1150</td> </tr> <tr> <td>P62 Krāslava - Preiļi - Madona</td> <td>nav datu</td> <td>~1550</td> <td>nav datu</td> <td>~1450</td> <td>~850</td> </tr> <tr> <td>P69 Kaplava - Krāslava</td> <td>nav datu</td> <td>~550</td> <td>nav datu</td> <td>nav datu</td> <td>~500</td> </tr> </tbody> </table>	Autoceļš	2013. gads	2014. gads	2015. gads	2016. gads	2017. gads	valsts galvenais autoceļš A-6	~2600	~2900	~3000	~3100	~2950	Krāslava - LV robeža	~1250	~1300	~1250	~1450	~1350	P61 Krāslava - Dagda	~900	nav datu	nav datu	~1150	~1150	P62 Krāslava - Preiļi - Madona	nav datu	~1550	nav datu	~1450	~850	P69 Kaplava - Krāslava	nav datu	~550	nav datu	nav datu	~500	<p>Prognozējot transportlīdzekļu skaita palielināšanos un autotransporta pārvadājumu skaita pieaugumu, autoceļu izmantošana palielinās satiksmes plūsmas intensitāti Krāslavas novadā, kas savukārt palielinās gaisa, augsnes un trokšņa piesārņojumu gar ceļiem</p>
Autoceļš	2013. gads	2014. gads	2015. gads	2016. gads	2017. gads																																	
valsts galvenais autoceļš A-6	~2600	~2900	~3000	~3100	~2950																																	
Krāslava - LV robeža	~1250	~1300	~1250	~1450	~1350																																	
P61 Krāslava - Dagda	~900	nav datu	nav datu	~1150	~1150																																	
P62 Krāslava - Preiļi - Madona	nav datu	~1550	nav datu	~1450	~850																																	
P69 Kaplava - Krāslava	nav datu	~550	nav datu	nav datu	~500																																	

<p>Nacionālas nozīmes paaugstinātas bīstamības transporta riska teritorija – valsts galvenais autoceļš A6 Rīga-Daugavpils-Krāslava-Latvijas-Baltkrievijas robeža (Pāternieki), bīstamo kravu avāriju risks, kas var radīt bīstamo vielu noplūdi, satiksmes negadījumu risks, gaisa piesārņojums ar automašīnu izplūdes gāzēm (TP 8.4.nod.)</p>	<p>1. tabula. Autotransporta veidu vidējās diennakts satiksmes summārā intensitāte un kravas transporta īpatsvars uz novada teritorijā esošajiem galvenajiem autoceļiem periodā no 2013. līdz 2017. gadam. Datu avots: LVC, 2017 [1]</p>						
	gads	vieglais transports	kravas transports	kopā	vieglais transports (%)	kravas transports (%)	
	2013. gads	4038	798	4836	84	16	
	2014. gads	5043	1306	6349	79	21	
	2015. gads	3344	972	4316	77	23	
	2016. gads	5835	1291	7126	82	18	
	2017. gads	5467	1348	6814	80	20	
	<p>Tas ļauj secināt, ka Krāslavas novada teritorijā pārskata periodā transporta radītā piesārņojuma negatīvā ietekme palielinājusies saistībā ar satiksmes intensitātes pieaugumu pa valsts galveno autoceļu A6. Kā vidi negatīvi ietekmējošie faktori jāmin izplūdes gāzu emisijas, naftas produktu piesārņojums gar ceļiem (no ceļa seguma ar lietus ūdeņiem noskalotās smērvielas, eļļošanas šķidrums u.c.), kā arī trokšņa piesārņojums, īpaši tiešā autoceļu tuvumā izvietotajās apdzīvotajās vietās un viensētās.</p>						
	<p>Pēc VAS „Latvijas valsts ceļi” pasūtījuma AS „Ceļuprojekts” uzsākusi Krāslavas pilsētas apvedceļa iespējamības izpēti projekta izstrādi. Plānotajam apvedceļam nākotnē jānodrošina autoceļu A6, V636, P62, P61, un A6 sasaiste, pēc iespējas nešķērsojot blīvi apdzīvotas teritorijas. Ņemot vērā, ka projekts ir izstrādes sākuma stadijā, TP realizācijas pārskata periodā šī aspekta ietekmes uz vidi netiek analizētas.</p>						<p>Ņemot vērā gaisa piesārņojuma paaugstināšanās tendences un arī bīstamo kravu avāriju risku, būtu nepieciešams ielānot apvedceļu ierīkošanu</p>
	<p>Ekonomiskā attīstība Krāslavas novadā balstīta uz pašlaik esošajiem uzņēmumiem un individuālo komercdarbību [2]. Pārskata periodā nav pieaudzis uzņēmumu skaits, kuri saņēmuši atļaujas A un B kategorijas piesārņojošām darbībām (gaisa piesārņojums). Ir vērojama neliela tendence pieaugt komercsabiedrību skaitam (2. attēls), tomēr tas būtiski neietekmē gaisa piesārņojumu.</p>						<p>Gaisa, ūdens un trokšņa piesārņojums palielinās līdz ar saimnieciskās aktivitātes kāpumu kādā konkrētā teritorijā</p>



	2013	2014	2015	2016	2017
Pašnodarbinātās personas	482	524	520	542	500
Zemnieku un zvejnieku saimniecības	159	151	153	152	148
Individuālie komersanti	134	141	142	142	128
Komerksabiedrības (tirgus sektors)	151	161	162	175	172

◆ Pašnodarbinātās personas ■ Zemnieku un zvejnieku saimniecības
▲ Individuālie komersanti ◆ Komerksabiedrības (tirgus sektors)

2. attēls. Ekonomiski aktīvo tirgus sektora un ārpus tirgus sektora uzņēmumu skaita izmaiņas Krāslavas novadā periodā no 2013. līdz 2017. gadam. Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, 2018 [2]

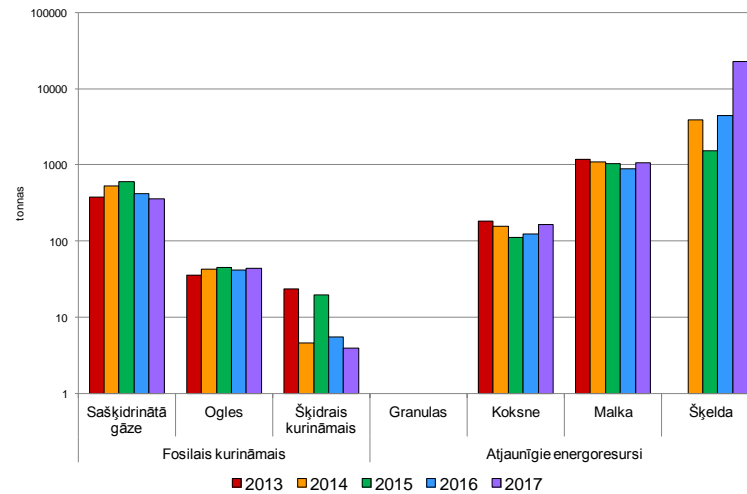
Novada teritorijā nav izvietoti lieli ražošanas uzņēmumi, kas būtiski ietekmētu gaisa kvalitāti. Atmosfēras piesārņojums Krāslavas novadā galvenokārt rodas no sadedzināšanas iekārtām katlu mājās tvaika un karstā ūdens piegādei, no iekārtām (degvielas uzpildes staciju pildņu laukumi), kuras emitē gaistošus organiskos savienojumus un iekārtām (kokapstrādes uzņēmums), kurās kurināmais tiek patērēts ražošanas procesu uzturēšanai (VP 3.1. nod.).

Apkopoti dati par lielākajiem stacionārajiem emisiju avotiem,

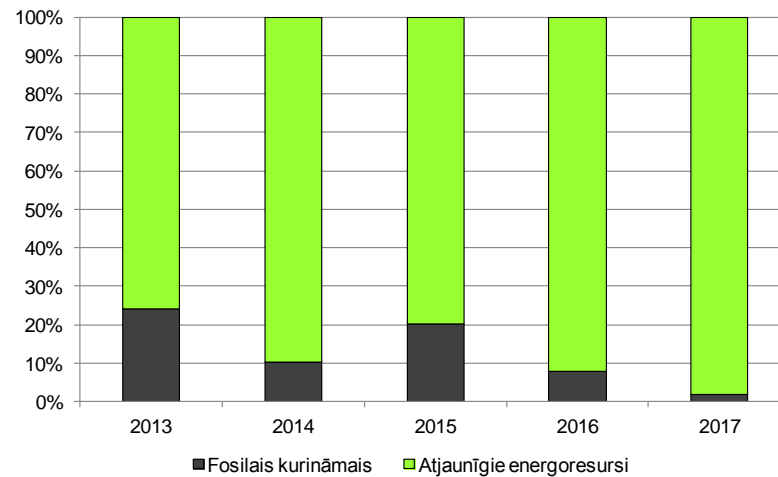
Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra (turpmāk tekstā – LVGMC) publiski pieejamajā datu bāzē „2. Gaisa kopsavilkumi” pozīcijā „Kurināmais” apkopotās statistiskās informācijas [3] analīze par kurināmā veidiem un iekārtām teritoriālā griezumā, kuras tiek ekspluatētas laikā no 2013. līdz 2017. gadam, parāda, ka Krāslavas novada teritorijā esošajos uzņēmumos tehnoloģisko procesu nodrošināšanai, siltuma un enerģijas ražošanai joprojām tiek izmantoti fosilā kurināmā resursi (3. attēls), tomēr ļoti būtisku daļu energoresursu izmantošanas bilancē veido atjaunīgie energoresursi (turpmāk tekstā – AER) (4. attēls). Šāda kurināmā izmantošanas struktūra, ka arī attīstības tendence vērtējama pozitīvi, jo tiek veicināta modeļa maiņa atbilstoši ilgtspējīgas attīstības uzstādījumiem. Būtiski arī atzīmēt, ka ekspluatējamo iekārtu skaita dinamikā vērojama fosilā kurināmā izmantošanas samazināšanās un AER izmantošanas pieaugums (5. attēls), kas liecina par jaunu tehnoloģiju ieviešanu un resursu racionālu izmantošanu siltuma un enerģētikas objektos.

Ir nepieciešams veicināt jaunu tehnoloģiju ieviešanu, resursu racionālu izmantošanu un plašāku atjaunīgo energoresursu izmantošanu kā kurināmo siltuma un enerģētikas objektos, panākot gaisu piesārņojošo vielu emisiju samazinājumu.

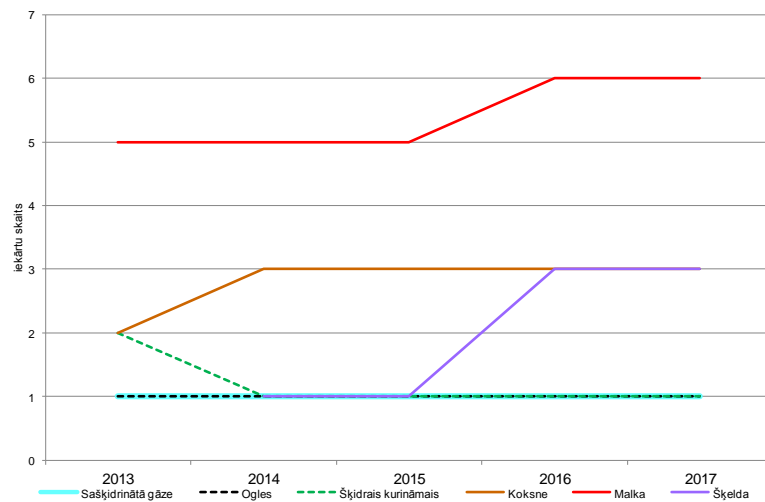
taču decentralizēto siltumapgādes objektu, nelielo ražošanas objektu radītais piesārņojums un izmeši, kas radušies lauksaimnieciskās darbības rezultātā vai kādā citā saimnieciskā veidā, netiek apkopoti (VP 3.1. nod.).



3. attēls. Fosilā kurināmā un atjaunīgo energoresursu izmantošanas dinamika Krāslavas novadā periodā no 2013. līdz 2017. gadam. Datu avots: LVĢMC, 2018 [3]



4. attēls. Fosilā kurināmā un atjaunīgo energoresursu izmantošanas īpatsvara dinamika Krāslavas novadā periodā no 2013. līdz 2017. gadam. Datu avots: LVĢMC, 2018 [3]



5. attēls. Siltuma un enerģētikas objektos ekspluatējamās iekārtas atkarībā no izmantojamā kurināmā veida – skaita izmaiņas Krāslavas novadā periodā no 2013. līdz 2017. gadam. Datu avots: LVĢMC, 2017 [3]

Saskaņā ar Krāslavas novada Attīstības nodaļas informāciju laika posmā no 2012. gada līdz 2017. gadam Krāslavas novada teritorijā ir īstenoti Krāslavas novada domes projekti KPFI programmā par kopējo finanšu instrumenta piešķirto finansējumu 1 863 733,89 EUR apmērā energoefektivitātes pasākumu veikšanai Krāslavas novada pašvaldības ēkās:

- „Energoefektivitātes paaugstināšana Krāslavas pamatskolā” (saules kolektoru uzstādīšana);
- „Kompleksi risinājumi siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai Krāslavas pamatskolā” (apgaisojuma nomainīšana uz LED tipa lampām);
- „Kompleksi risinājumi siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai Krāslavas Varavīksnes vidusskolā” (apgaisojuma nomainīšana uz LED tipa lampām);
- „Kompleksi risinājumi siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai Piedrujas Tautas namā” (kompleksā ēkas siltināšana);
- „Siltumnīcefekta gāzu emisijas samazināšanas un energotaupības pasākumi ārstniecības iestādē „Krāslavas slimnīca”” (kompleksā ēkas siltināšana, apgaisojuma nomainīšana uz LED tipa lampām, ventilācijas sistēmas uzlabošana);

- „Kompleksi risinājumi siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai Izvaltas pamatskolā” (kompleksā ēkas siltināšana);
- „Kompleksi risinājumi siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai Indras Mākslas un mūzikas skolā” (kompleksā ēkas siltināšana);
- „Kompleksi risinājumi siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai Krāslavas PII „Pienenīte”” (kompleksie energoefektivitātes uzlabošanas pasākumi);
- „Kompleksi risinājumi siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai Krāslavas Valsts ģimnāzijā” (kompleksā ēkas siltināšana, ventilācijas sistēmas uzlabošana, apgaismojuma nomaiņa uz LED tipa lampām);
- „Saules kolektoru sistēmu ierīkošana Krāslavas novada pašvaldībai piederošajās ēkās” (saules kolektoru uzstādīšana Skuķu aprūpes centrā);
- „Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanu Krāslavas pilsētas apgaismojuma infrastruktūrā” (elektroenerģiju taupošo apgaismes ķermeņu uzstādīšana);
- „Kompleksi risinājumi siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai Krāslavas novada pašvaldības ēkās” (Krāslavas Varavīksnes vidusskolas, Krāslavas un Robežnieku pamatskolu, Krāslavas Kultūras nama ēku kompleksā siltināšana).

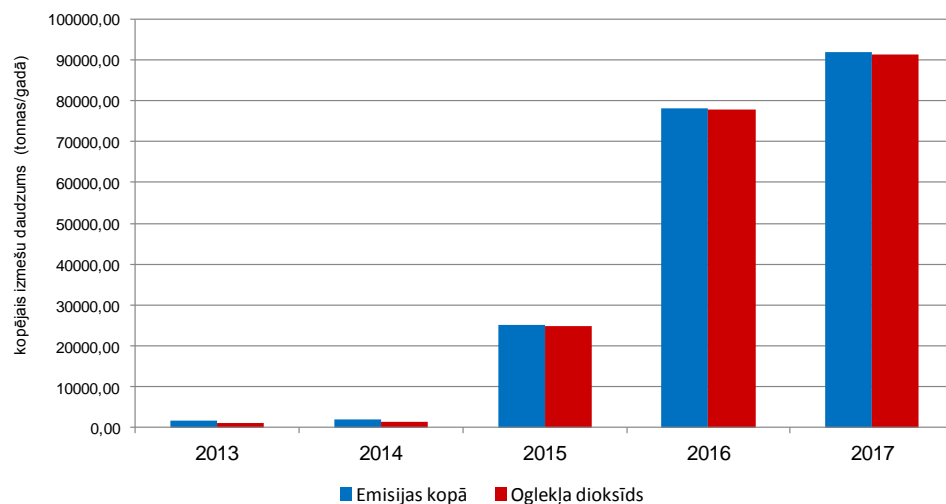
Augstāk minētie pasākumi siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanas kontekstā ir vērtējami ļoti pozitīvi. Tomēr jāatzīmē, ka saistībā ar TP mērķi, t.i. ilgtspējīgas un līdzsvarotas attīstības veicināšanu novadā, nepieciešams plānot arī siltuma ražošanas iekārtu un katlu māju renovāciju un rekonstrukciju, iespēju robežās šiem uzdevumiem piesaistot ES fondu līdzekļus.

Gaisu piesārņojošo vielu emisijas raksturlielumi

Gaisa kvalitāti raksturo galvenie piesārņojošo vielu rādītāji (indikatori) – sēra dioksīds, slāpekļa dioksīds, ozons, oglekļa oksīds un daļiņas (PM₁₀ un PM_{2,5}), kuru paaugstinātās koncentrācijas ietekmē kā cilvēku veselību, tā arī veģetāciju. Gaisa kvalitāti Krāslavas novadā ietekmē stacionārie un mobilie piesārņojuma avoti. (VP 3.1. nod.).

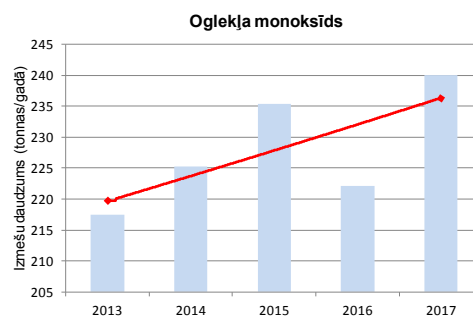
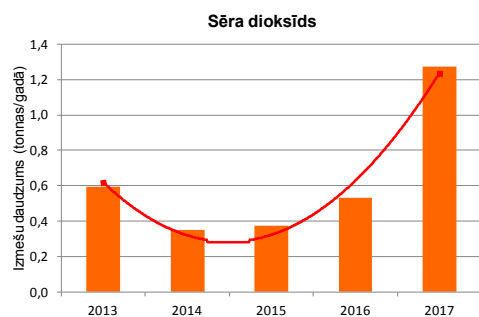
LVGMC publiski pieejamajā datu bāzē „2. Gaiss kopsavilkumi” pozīcijā „Izmeši” apkopotās statistiskās informācijas [4] analīze par gaisa piesārņojumu un izmešiem teritoriālā griezumā laikā no 2013. līdz 2017. gadam parāda, ka kopējam izmešu daudzumam un ar to saistītajam gaisa piesārņojumam, ko rada dažādu veidu iekārtas (rūpnieciskās iekārtas, enerģētikā izmantojamās iekārtas u.c.), Krāslavas novada teritorijā kopumā ir tendence palielināties (6. attēls).

Novada teritorijā nav uzstādīta neviena gaisa kvalitātes novērojumu stacija. Tuvākās gaisa kvalitātes novērojumu stacijas (valsts un līgumstacija) atrodas Rēzeknē. Līdz ar to informācija par gaisa kvalitātes mērījumiem un gaisa kvalitāti Krāslavas novadā nav pieejama. Ņemot vērā to, ka kopumā visā Latvijā gaisa kvalitāte tiek raksturota kā laba, var

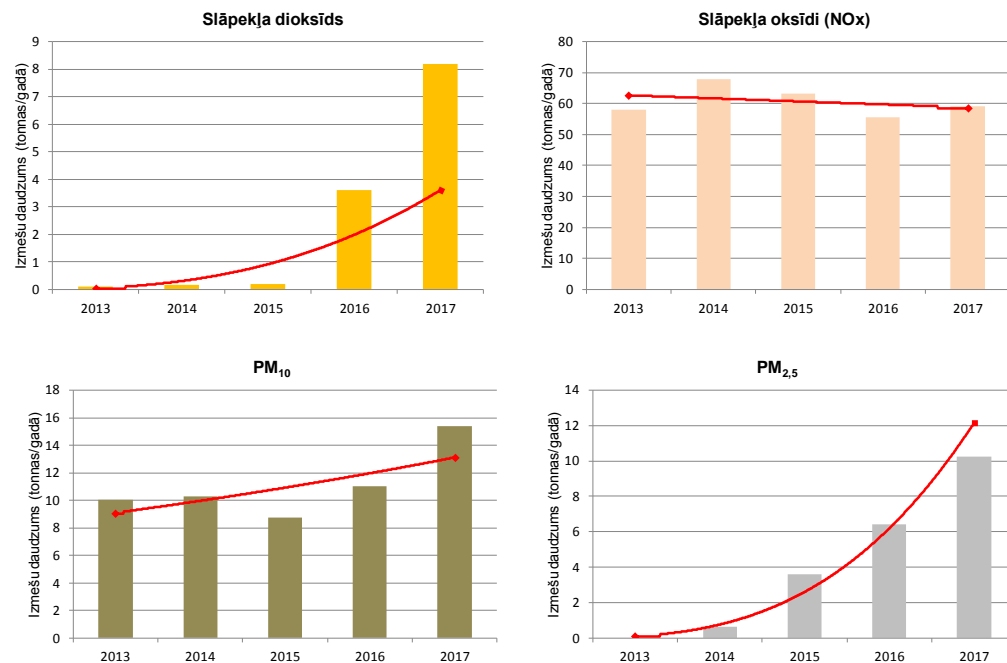


6. attēls. Gaisa piesārņojumu veidojošo radīto izmešu kopējā dinamika Krāslavas novadā periodā no 2013. līdz 2017. gadam. Datu avots: LVĢMC, 2018 [4]

Virknei gaisa piesārņojumu veidojošo savienojumu un komponentu radītajiem apjomiem, saskaņā ar LVĢMC apkopoto statistisko informāciju [4], Krāslavas novadā periodā no 2013. līdz 2017. gadam ir tendence palielināties (7. attēls). Tas norāda, ka TP realizācijas gaitā pārskata periodā novada teritorijā gaisa kvalitātes jomā ilgtspējīgas un līdzsvarotas attīstības mērķi nav sasniegti. Sevišķi būtiski ir pieaudzis oglekļa dioksīda (CO₂) emisiju apjoms (6. attēls) – šis indikators papildus analizēts arī pie klimata.



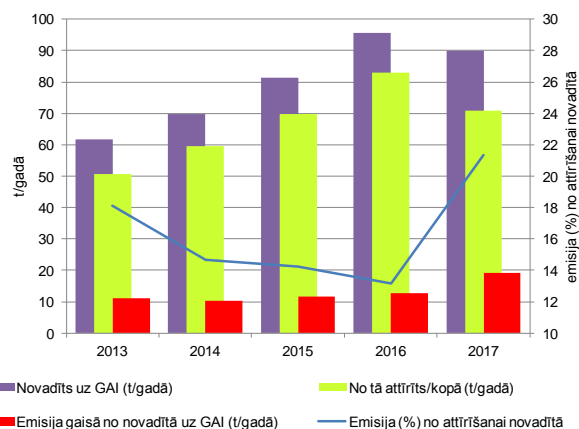
uzskatīt, kā arī Krāslavas novadā gaisa kvalitāte ir laba.



7. attēls. Atzevišķu gaisa piesārņojuma savienojumu un komponentu sadedzināšanas iekārtu radīto izmešu izmaiņas Krāslavas novadā periodā no 2013. līdz 2017. gadam. Ar sarkano līniju atspoguļotas izmaiņu tendences līknes. Datu avots: LVĢMC, 2018 [4]

Attiecībā uz gaisa piesārņojuma attīrīšanas efektivitāti jāatzīmē, ka no LVĢMC publiski pieejamajā datu bāzē „2. Gaisa kopsavilkumi” pozīcijā „Attīrīšana” apkopotās statistiskās informācijas [5] analīzes izriet, ka no sadedzināšanas iekārtām radušās dūmgāzes tiek pilnībā novadītas uz gaisa attīrīšanas iekārtām (turpmāk tekstā – GAI). Lai gan tādu būtisku atmosfēru piesārņojošo gāzu kā SO₂ un NO₂ apjomiem, kas novadīti uz GAI, plānošanas dokumenta realizācijas periodā ir tendence palielināties (7. attēls), tomēr GAI darbības efektivitāte pārskata periodā no 2013. līdz 2017. gadam ir pietiekami augsta. To apliecina fakts, ka piesārņojošo komponentu emisija gaisā no kopējā izmešu daudzuma, kas novadīts uz GAI, ir apmēram 13% - 20% robežās (8. attēls). Vienlaicīgi tas gan parāda, ka TP īstenošanas gaitā pārskata periodā GAI darbības efektivitāte nav būtiski uzlabota.

Pārskata periodā nav realizēti projekti, t.sk. ar ES struktūrfondu piesaisti, kas orientēti uz GAI rekonstrukciju, vai nomaiņu ar jaunākām tehnoloģijām.



8. attēls. No sadedzināšanas iekārtām kopā uz GAI novadīto, attīrīto un gaisā emitēto izmešu apjomu izmaiņas Krāslavas novadā periodā no 2013. līdz 2017. gadam. Datu avots: LVĢMC, 2018 [5]

Pārskata periodā Krāslavas novadā nav realizēti projekti ēku energoefektivitātes uzlabošanai. Pirms pārskata perioda, t.i. 2011. un 2012. gadā SIA „Krāslavas nami” īstenoja ERAF projektu par siltumtrašu nomainīšanu un individuālo siltummezglu uzstādīšanu. Lai samazinātu siltuma zudumus, pašvaldība veic publisko ēku siltināšanu, informē iedzīvotājus par daudzdzīvokļu māju siltināšanas iespējām.

Realizējot siltuma ražošanas iekārtu energoefektivitātes paaugstināšanas un ēku energoefektivitātes uzlabošanas projektus, ir iespējams samazināt siltuma ražošanai nepieciešamā kurināmā daudzumus, līdz ar to ir iespējams samazināt gaisa piesārņojuma apjomus

Nozīmīgākie trokšņa avoti novada teritorijā ir valsts autoceļu satiksmes un dzelzceļa satiksmes intensitātes radītie trokšņi, līdz ar to transporta infrastruktūras tuvumā esošā dzīvojamā un publiskā apbūve

Pārskata periodā Krāslavas novadā nav veikti pasākumi trokšņa piesārņojuma samazināšanai.

atrodas paaugstināta trokšņa diskomforta zonā (VP. 3.1. nod.).

2.1.2 Ūdens

Plānošanas dokumenta/ SIVN uzdevumi, plānotais stāvoklis/ normatīvos aktos noteikts	Rezultāti, situācijas raksturojums	Komentāri
<p>Ūdensobjektu stāvoklis</p> <p>Vides kvalitātes mērķu sasniegšanai Daugavas baseina apgabala apsaimniekošanas plānā tiek paredzēta programma, kurā tiek iekļauti pamata un papildus pasākumi, tos ievērojot un realizējot tiks uzlabots ūdensobjektu stāvoklis Krāslavas novadā (VP 3.1. nod.);</p>	<p>Pārskata periodā VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” ir veicis upju un ezeru ūdensobjektu ekoloģiskās kvalitātes un pazemes ūdeņu kvalitātes novērtējumu 2013. gadā, 2014. gadā, 2015. gadā, 2016. gadā un 2017. gadā [6-10]. Novērojumu dati, kas attiecināmi uz Krāslavas novada teritoriju, ir saistāmi galvenokārt ar Daugavas upju baseinu apgabala virszemes ūdens objektu ekoloģisko kvalitāti. Šie dati parāda, ka gan upju objektiem, piemēram, Dubnai, Indricai, Druikai, Asūnīcai, Daugavai (Piedruja, Latvijas - Baltkrievijas robeža), ezeru objektiem, piemēram, Dridža ez., Šilovkas ez. u.c. ūdeņu kvalitātes novērtējums dažādos gados mainās no vērtības 2 (laba ekoloģiskās kvalitātes klase) līdz 3 (vidēja ekoloģiskās kvalitātes klase). Jāatzīmē, ka lielākajā daļā no Krāslavas novada teritorijā esošo virszemes ūdeņu kvalitātes monitoringa stacijām datu ieguve tiek veikta neregulāri. Tajos virszemes ūdens objektos, kuru ekoloģiskā kvalitāte ir novērtēta kā vidēja, nepastāv risks nesasnīgt labu kvalitāti, jo šos ūdensobjektus neietekmē būtiskas antropogēnās slodzes.</p> <p>Kopumā LVĢMC datu pārskati parāda, ka Krāslavas novada plānošanas dokumenta īstenošana pārskata periodā nav atstājusi būtisku negatīvu ietekmi uz ūdeņu vidi, līdz ar to ir iespējams sasniegt upju baseinu apgabalu apsaimniekošanas plānos izvirzītos vides kvalitātes mērķus.</p> <p>Pārskata periodā VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” 2013. gadā, 2014. gadā, 2015. gadā, 2016. gadā un 2017. gadā ir veicis novērtējumu par ūdensobjektu kvalitātes atbilstību aizsargājamo teritoriju prasībām (Ūdens Struktūrdirektīvas izpratnē) un sagatavojis ziņojumus [6-10]. Apskatītie aizsargājamo teritoriju veidi ir nitrātu īpaši jutīgas teritorijas, prioritārie zivju ūdeņi un virszemes dzeramā ūdens ņemšanas vietas.</p> <p>Saskaņā ar ziņojumu, Daugavā, kas ir iekļauta prioritāro zivju ūdeņu sarakstā, tās tecējuma nogrieznī Krāslavas novadā, dažos gados ir konstatēta amonija jonu mērķlielumu pārsniegšana. Tas visdrīzāk ir skaidrojams ar pārrobežu piesārņojuma pārnēsi no Baltkrievijas Republikas.</p> <p>Tā kā Krāslavas novads neatrodas nitrātu piesārņojuma īpaši jutīgajā teritorijā, tad LVĢMC nav veicis nitrātu satura pētījums virszemes ūdensobjektos, līdz ar to šāda informācija nav pieejama monitoringa ziņojuma sagatavošanai.</p>	<p>Ūdensobjektu atbilstība prioritāro zivju ūdeņu kvalitātes prasībām</p>

<p>Veikt izpēti par piemērotākajiem pasākumiem Dubnas (D486) dabiskās gultnes atjaunošanai (meandrēšanai) un straujteču veidošanai, izstrādājot konkrētus pasākumus (VP 3.1. nod.)</p> <p>Būtiska slodze no novadā esošām notekūdeņu attīrīšanas iekārtām emitētām piesārņojošām vielām uz ūdensobjektiem neveidojas, novada ūdensobjektu kvalitāti neietekmē un būtisku slodzi nerada arī izklidētā piesārņojuma slodze no mežsaimniecības, lauksaimniecības un iedzīvotājiem, kuru mājsaimniecībām nav nodrošināts pieslēgums centralizētai kanalizācijas sistēmai. (VP 3.1. nod.)</p> <p>Ir iespējams pārrobežu piesārņojums no Baltkrievijas (VP 3.1. nod.)</p> <p>Pārrobežu piesārņojums: (TP 8.4. nod.)</p>	<p>Tā kā Krāslavas novadā centralizētās ūdens apgādes nodrošināšanai netiek izmantotas virszemes dzeramā ūdens ņemšanas vietas, tad LVĢMC nav veicis atbilstošus pētījumus un šāda informācija nav pieejama monitoringa ziņojuma sagatavošanai.</p> <p>Pārskata periodā Krāslavas novada dome nav pasūtījusi pētījumus par Dubnas (D486) dabiskās gultnes atjaunošanai (meandrēšanai) un straujteču veidošanai piemērotākajiem pasākumiem, līdz ar to šāda informācija nav pieejama monitoringa ziņojuma sagatavošanai.</p> <p>Pārskata periodā Krāslavas novada dome nav pasūtījusi pētījumus par notekūdeņu attīrīšanas iekārtu emitēto piesārņojošo vielu, galvenokārt biogēnu iespējamo ietekmi uz lielāko ūdensobjektu eutrofikāciju un antropogēno noslodzi pašvaldības teritorijā, līdz ar to šāda informācija nav pieejama monitoringa ziņojuma sagatavošanai.</p> <p>Pārrobežu piesārņojuma pārnese no Baltkrievijas teritorijas pa Daugavu. Plānošanas dokumentā norādīts, ka Daugavas upes ūdens un tās krastu piesārņojumu var radīt pārrobežu piesārņojums no Baltkrievijas (Novopolocka, Polocka, Vitebska), kas saistīts gan ar Daugavā novadāmajiem notekūdeņiem Baltkrievijas teritorijā, gan ar tehnogēnā riska objektiem, piemēram, Novopolockas naftas pārstrādes rūpnīcu. Lielu rūpniecības avāriju gadījumos šajās pilsētās esošajos uzņēmumos var radīt tiešus draudus videi un iedzīvotāju veselībai.</p> <p>Pārskata periodā nav noslēgti starptautiskie līgumi starp Baltkrievijas Republiku – Latvijas Republiku par pārrobežu piesārņojuma pārneses ierobežošanu, kā arī par robežšķērsojošo ūdensteču un starptautisko ezeru izmantošanu un aizsardzību.</p> <p>Iesniegts pieprasījums VARAM boju stiprināšanas konstrukciju izveidei pie Daugavas operatīvai iespējamā pārrobežu piesārņojuma savākšanai.</p>	<p>Baltkrievijas pasivitāte Helsinku konvencijas “Par robežšķērsojošo ūdensteču un starptautisko ezeru izmantošanu un aizsardzību” īstenošanā</p>
---	---	---

Ūdens saimniecība

Centralizētās ūdenssaimniecības infrastruktūras rekonstrukcija praktiski nepieciešama lielākajā daļā lauku ciematu.

Neapmierinošā stāvoklī ir kanalizācija un ūdensvadi. (TP 6.2. nod.).

LVĢMC publiski pieejamajā datu bāzē „2. Ūdens kopsavilkumi” pozīcijā „Ūdens ņemšana” apkopotās statistiskās informācijas [11] analīze par ūdens lietošanu teritoriālā griezumā laikā no 2013. līdz 2017. gadam parāda, ka Krāslavas novadā izveidotas 43 ūdens ņemšanas vietas, no kurām kopā ņemtais ūdens apjoms mainās no 627,90 tūkst. m³ 2013. gadā līdz 620,20 tūkst. m³ 2017. gadā, ar tendenci samazināties ņemtā ūdens apjomam (2. tabula). Ir būtiski atzīmēt, ka pārskata periodā ir samazinājies arī pazemes ūdeņu ņemšanas apjoms, kas no plānošanas dokumenta īstenošanas ietekmes uz vidi viedokļa ir vērtējams pozitīvi.

2. tabula. Ūdens ņemšanas apjomi Krāslavas novadā periodā no 2013. līdz 2017. gadam. Datu avots: LVĢMC, 2018 [11]

Gads	Kopā ņemtais no dabīgajiem ūdens avotiem (tūkst.m ³)	Kopā (tūkst.m ³)	Vietu skaits	T.sk. izmērīts (tūkst.m ³)	Virszemes (tūkst.m ³)	Pazemes (tūkst.m ³)	Lietus ūdeņi (tūkst.m ³)
2013	627,90	627,90	31,00	627,90	0,00	627,90	0,00
2014	637,49	617,94	33,00	617,94	0,00	617,94	19,55
2015	636,74	636,74	36,00	636,74	0,00	636,74	0,00
2016	590,89	582,66	38,00	582,66	0,00	582,66	8,24
2017	620,20	535,66	43,00	535,66	0,00	535,66	84,54

Centralizētā ūdensapgāde ir pieejama tikai aptuveni 30% Krāslavas novada lauku teritoriju iedzīvotājiem, kuri dzīvo lielākajos ciemos – Aulejā, Indrā, Vaivodos, Kalniešos, Pakuliškos, Kaplavā, Kombuļos, Aleksandrovā, Piedrujā, Lupandos, Robežniekos, Skuļos, Skaistā, Veterovkā, Ezerkalnā un Augstkalnē. Pārējie iedzīvotāji būvē vietējās kanalizācijas sistēmas un akas. Centralizētās ūdenssaimniecības infrastruktūras rekonstrukcija praktiski nepieciešama lielākajā daļā lauku ciematu. Neapmierinošā stāvoklī ir kanalizācija un ūdensvadi. Katrā ciematā ir 2 vai 3 ūdenstorņi, lielākoties - neapmierinošā stāvoklī. Artēzisko urbumu vecums svārstās no 10 - 50 gadiem. Atdzelžošanas stacijas ir Indrā, Aulejā, Kalniešos, Ezerkalnā, Skaistā un Skuļos.

Īsi pirms pārskata perioda, t.i. no 2006. līdz 2013. gadam vairākos Krāslavas novada pagastos veikti ļoti nozīmīgi ūdenssaimniecības attīstības projekti, piesaistot Kohēzijas fonda, Eiropas reģionālā attīstības fonda (ERAF) un valsts budžeta līdzekļus:

- Kombuļu ciemā izbūvēta jauna artēziskā aka un dzeramā ūdens attīrīšanas stacija, veikta ūdensapgādes tīklu rekonstrukcija un paplašināšana (4,3 km), izbūvēts jauns kanalizācijas tīkls 2,3 km garumā;
- Ezerkalna ciemā izbūvēta ūdens atdzelžošanas iekārta, atjaunots artēziskais ūdens urbums, rekonstruēts vairāk nekā 2,8 km ūdensvada un 1,9 km kanalizācijas tīkls, izbūvēta jauna kanalizācijas sūkņu stacija;

Uzlabot un nodrošināt virszemes un pazemes ūdens kvalitāti

- Kaplavas ciemā veikta ūdensapgādes (2,9 km) un kanalizācijas (1,8 km) tīklu rekonstrukcija un paplašināšana, NAI rekonstrukcija;
- Izvaltas ciemā veikta notekūdeņu attīrīšanas iekārtas rekonstrukcija, kanalizācijas (1,3 km) un ūdensapgādes (2,3 km) tīklu rekonstrukcija un paplašināšana;
- Aulejas ciemā veikta NAI rekonstrukcija, ūdensapgādes (1 km) un kanalizācijas (0,451 km) tīklu rekonstrukcija un paplašināšana;
- Skaistas ciemā veikta ūdensapgādes (0,845 km) un kanalizācijas (0,8 km) rekonstrukcija un paplašināšana;
- Kalniešu ciemā veikta ūdensapgādes tīklu rekonstrukcija un paplašināšana 3,4 km garumā.

Plānošanas dokumenta realizācijas pārskata periodā, 2013. – 2017. gadā pārsvarā ar pašvaldības finansējumu veikti darbi Krāslavas novada pagastos:

- Realizēts ūdenssaimniecības projekts Kalniešu ciemā;
- Piedrujas pagasta teritorijā Lupandu ciemā veikta ūdensvada rekonstrukcija (800 m.), Lupandu ciemā izveidots jauns ūdens ieguves urbums ar atdzelžošanas iekārtām;
- Aleksandrovas ciemā izveidotas atdzelžošanas iekārtas;
- Robežnieku pagastā veiktie darbi ūdenssaimniecības jomā - ūdensvada Robežnieki remonts, filtru nomaiņa atdzelžošanas stacijā “Mihalova”, urbuma akas “Skuķi” skalošana un remonts, dziļurbuma sūkņa nomaiņa “Skuķi”; pansionāta Skuķi attīrīšanas iekārtu kompresora nomaiņa;
- Indras pagastā veikta ūdensvada uzbūve Blažēviča un Turgus ielās (1300 m); 2016. - jauna ūdensvada izbūve Rīgas ielā (590 m); ierīkots ūdensvads Sporta ielā, pieslēgts pie pašizklaides ēkas “Laimes muzejs”, Indras ciemā un Vaivodu ciemos uzstādīti ūdensskaiftītāji – 256 gab., nomainīts notekūdeņu iekārtus dziļumsūknis;
- Ūdrīšu pagastā veikta Tartaka ciema notekūdeņu attīrīšanas iekārtu rekonstrukcija, realizēts projekts: Kanalizācijas tīkla izveidošana Izvaltas ciematā” 2. kārtā. Nomainīta atdzelžošanas sistēma Varnavičos.

Augstāk norādīto projektu kopējās izmaksas ir vairāk nekā 120 000 EUR pašvaldības budžeta līdzekļu.

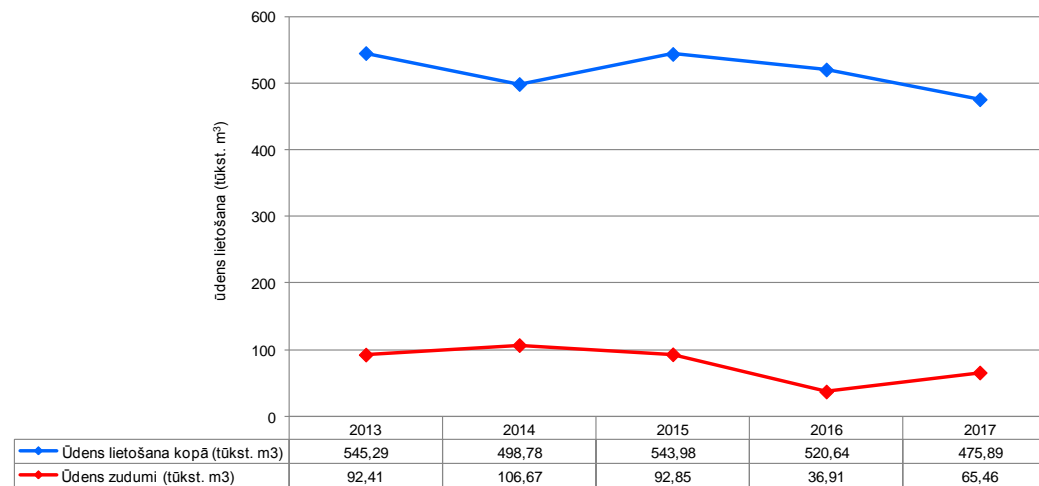
Īstenojot projektus, sasniegti vairāki vides kvalitātes uzlabojumi: ciemu iedzīvotāji saņems atbilstošas kvalitātes dzeramo ūdeni, kanalizācijas tīklu paplašināšana nodrošinās efektīvu notekūdeņu savākšanas sistēmu un novērsīs grunts un grunts ūdeņu piesārņošanu un samazinās ūdens zudumus.

Pārskata periodā Krāslavas novadā tika nodoti virkne ūdenssaimniecības objektu, kā rezultātā ir paaugstinājusies dzeramā ūdens kvalitāte, radīta iespēja jauniem pieslēgumiem ūdensvada un kanalizācijas tīkliem. Līdz ar to TP realizācijas ietekme uz novada ūdenssaimniecības sistēmas attīstību vērtējama pozitīvi.

Paredzēt maksimāli vairāk esošās vai jaunās dzīvojamās teritorijas pieslēgt pie kopējā kanalizācijas un ūdensvada tīkla (VP 3.1. nod.)

LVĢMC publiski pieejamajā datu bāzē „2. Ūdens kopsavilkumi” pozīcijā „Ūdens lietošana” apkopotās statistiskās informācijas [12] analīze par ūdens lietošanu teritoriālā griezumā laikā no 2013. līdz 2017. gadam parāda, ka lietošanas ikgadējie apjomi mainās relatīvi nelielā amplitūdā ar tendenci samazināties kopējam patērētā ūdens daudzumam (9. attēls). Tas ir saistīts ar iedzīvotāju skaita samazināšanos. Savukārt ūdens zudumu apjoms mainījies no 16,9% no kopējā lietošanas apjoma 2013. gadā līdz 13,7% 2017. gadā, kas faktiski norāda uz to, ka joprojām saglabājas būtiski ūdens zudumi – faktiski gandrīz 1/6 līdz 1/7 daļa.

Līdz ar to var spriest, ka plānošanas dokumenta īstenošana nav pilnībā sniegusi paredzēto efektu, t.i. samazināt ūdens zudumus no pārvades tīkliem.



9. attēls. Ūdens lietošanas un ūdens zudumu kopējā dinamika Krāslavas novadā periodā no 2013. līdz 2017. gadam. Datu avots: LVĢMC, 2018 [12]

Jāuzlabo NAI efektivitāte, lai netiktu pārsniegtas notekūdeņu izplūdes piesārņojošo vielu koncentrācijas, kā arī jānodrošina normatīvajiem aktiem atbilstošu notekūdeņu attīrīšanas procesā radušos dūņu apsaimniekošanu (VP. 3.1. nod.);

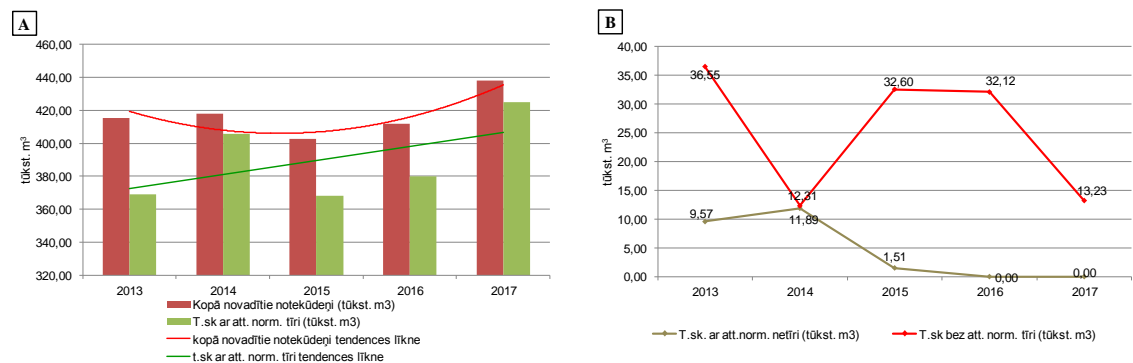
Krāslavas novada TP ir norādītas 17 centralizētās notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas sistēmas. No tām uz pārskata perioda beigām 2017. gadā 11 ir bioloģiskās notekūdeņu attīrīšanas iekārtas (turpmāk tekstā – NAI) un 4 mehāniskās NAI, kurās tiek attīrīti sadzīves notekūdeņi pirms to ievadīšanas virszemes ūdensobjektos. Trīs no kopējā NAI skaita ir Krāslavas pilsētā. Krāslavas pilsētas Priedaines rajonā un Piedrujas pagasta Piedrujas, Aleksandrovas un Lupandu ciemos nav izbūvētas, tur notekūdeņi tiek uzkrāti izsmeļamās bedres vai lokālos septiņos vai rezervuāros un pašvaldības transportu nogādāti infiltrācijas vietās.

Centralizēta notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas sistēma izbūvēta Krāslavas pilsētā (arī daļēja lietuss ūdens kanalizācijas sistēma) un novada ciemos - Aulejas, Indras, Vaivodu, Kalniešu, Pakulišku, Kaplavas, Kombuļu, Aleksandrovas, Piedrujas, Lupandu, Robežnieku, Skuķu, Skaistas, Veterovkas, Ezerkalnu un Augstkalnes ciemos, apkalpojot dzīvojamās mājas, sabiedriskās iestādes un komercuzņēmumus.

LVĢMC publiski pieejamajā datu bāzē „2. Ūdens kopsavilkumi” pozīcijā „Ūdens novadīšana” apkopotās statistiskās informācijas [13] analīze par notekūdeņu novadīšanu teritoriālā griezumā laikā no 2013. līdz 2017. gadam parāda, ka Krāslavas novadā kopā novadīto notekūdeņu apjoms mainās no 415,20 tūkst. m³ 2013. gadā līdz 438,12 tūkst. m³ 2017. gadā.

Lai gan kopējais novadīto notekūdeņu apjoms pieaudzis, tomēr ļoti būtiski, ka vērojama tendence palielināties normatīviem atbilstošu attīrītu notekūdeņu apjomam, kas no plānošanas dokumenta īstenošanas ietekmes uz vidi viedokļa ir vērtējams pozitīvi (10. attēls A). Kā pozitīvs moments jāuzsver arī tas, ka pārskata periodā būtiski samazinājies normatīviem neatbilstošu notekūdeņu apjoms (10. attēls B), kas no plānošanas dokumenta īstenošanas ietekmes uz vidi viedokļa ir vērtējams pozitīvi.

Diemžēl tikai Krāslavas pilsētā, izbūvējot centralizētu notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas sistēmu, ir izveidota arī daļēja lietus ūdens kanalizācijas sistēma. Jākonstatē, ka Krāslavas novadā lietus ūdeņu kanalizācijai nav nodrošināta attīrīšana, līdz ar to netiek veikta lietus ūdeņu kanalizācijas atbilstoša apsaimniekošana.



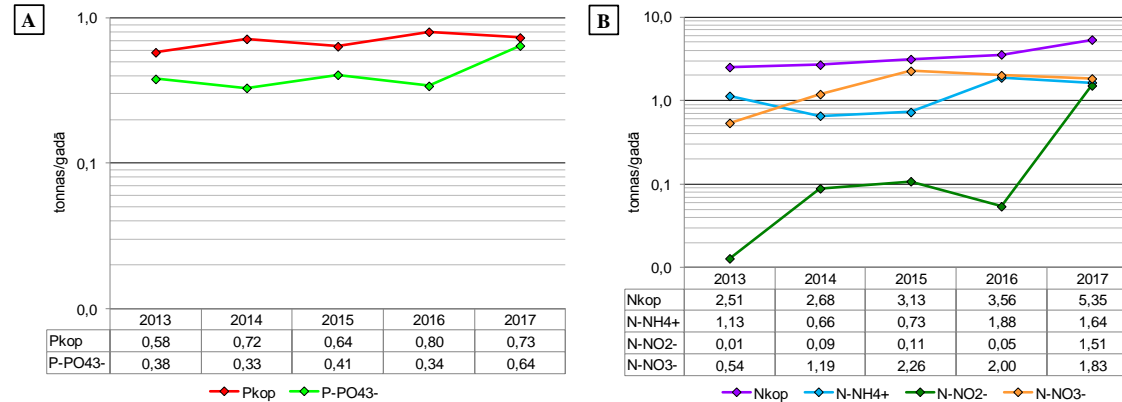
10. attēls. Kopā novadīto un normatīviem atbilstošu attīrītu notekūdeņu apjoma (A) un normatīviem neatbilstošu attīrītu un neatīrītu notekūdeņu apjoma (B) izmaiņas Krāslavas novadā periodā no 2013. līdz 2017. gadam. Datu avots: LVĢMC, 2018 [13]

Kā iepriekš norādīts, centralizēta notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas sistēma izbūvēta Krāslavas pilsētā un novada ciemos. Līdz ar to novada iedzīvotāju daļai nav nodrošināti centralizētas kanalizācijas sistēmas pakalpojumi.

Plānošanas dokumenta VP ir norādīts, ka būtu nepieciešams uzstādīt jaunas konteinertipa bioloģiskās attīrīšanas iekārtas un izbūvēt Piedrujas un Aleksandrovas ciemos centralizētu kanalizācijas tīklu, piesaistot Eiropas Savienības struktūrfondu līdzekļus. Tomēr pārskata periodā tas vēl nav ticis realizēts.

LVĢMC pieejamajā datu bāzē „2. Ūdens kopsavilkumi” pozīcijā „Ūdens paliekošais piesārņojums” apkopotās statistiskās informācijas [14-15] analīze par notekūdeņos konstatētā biogēnu un citu vielu paliekošā piesārņojuma apjomiem teritoriālā griezumā laikā no 2013. līdz 2017. gadam parāda, ka Krāslavas novadā kopumā fosfora (11. attēls A) un slāpekļa (11. attēls B) izplūde ūdenī no punktteida piesārņojuma avotiem nav ievērojami mainījusies. Tā

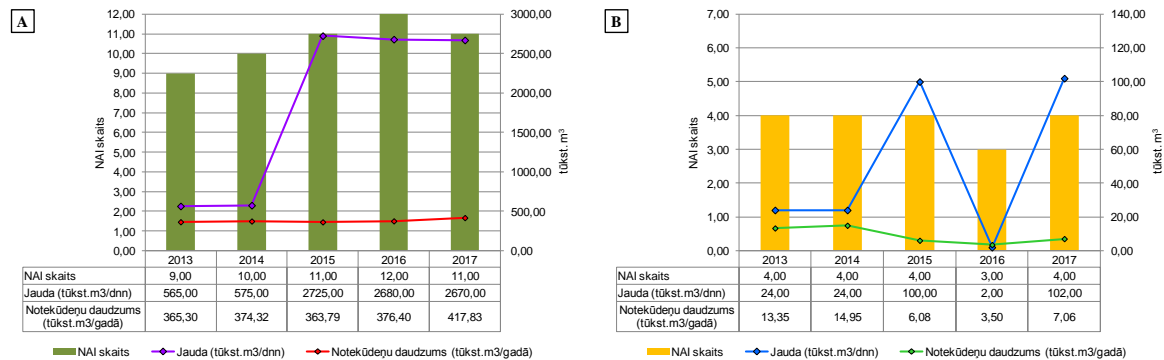
kā abi šie biogēnie elementi ir būtiski eitrofikāciju veicinoši faktori, tad netiešā veidā tas norāda, ka ūdensobjektu vides stāvoklis plānošanas dokumenta īstenošanas rezultātā pārskata periodā nav būtiski pasliktinājies. Vienlaicīgi fakts, ka fosfora un slāpekļa paliekošā piesārņojuma izplūdei ūdenī nav vērojama pieauguma tendence, lai gan tajā pašā laikā ir pieauguši novadīto notekūdeņu apjomi (skat. 10. attēlu A iepriekš), norāda uz to, ka ir uzlabota darbojošos NAI efektivitāte.



11. attēls. Paliekošā piesārņojuma komponentu – kopējā fosfora un fosfātu (A) un kopējā slāpekļa, amonija, nitrītu un nitrātu (B) izplūdes ūdenī izmaiņas Krāslavas novadā periodā no 2013. līdz 2017. gadam. Uzskatāmības nolūkos paliekošā piesārņojuma komponentu izplūdes apjomi atainoti logaritmiskā mērogā. Datu avots: LVĢMC, 2018 [14-15]

Pārskata periodā Krāslavas novadā pašvaldības un Eiropas Savienības struktūrfondu līdzfinansētos projektos nav veikta darbojošos NAI efektivitātes uzlabošana.

Krāslavas novadā uz pārskata perioda beigām 2017. gadā kopumā darbojas 11 bioloģiskās un 4 mehāniskās NAI. Tas ļāvis būtiski palielināt notekūdeņu attīrīšanas jaudu (12. attēls), tādejādi veicinot uz vides stāvokļa uzlabošanu vērstu notekūdeņu apsaimniekošanu Krāslavas novadā.



12. attēls. Bioloģisko NAI (A) un mehānisko NAI (B) skaita, notekūdeņu attīrīšanas jaudas un notekūdeņu daudzuma izmaiņas Krāslavas novadā periodā no 2013. līdz 2017. gadam. Datu avots: LVĢMC, 2018 [16-17]

Ūdens objektu piesārņojums saistībā ar notekūdeņu nepietiekamu attīrīšanu – dažu novecojušo NAI tehniskais stāvoklis ir vērtējams kā neapmierinošs. Iekārtas ir nolietojušās un tās netiek nodarbinātas uz pilnu slodzi, nepieciešama to rekonstrukcija (TP 6.2. nod.)

Krāslavas novada plānošanas dokumenta realizācija varētu daļēji atrisināt šīs problēmas vairākos ciemos, īstenojot ūdenssaimniecības attīstības projektus ar pašvaldības un Eiropas Savienības struktūrfondu līdzekļu piesaisti.

Neilgi pirms pārskata perioda, t.i. no 2009. līdz 2010. gadam Krāslavas novadā realizēti Eiropas Savienības Kohēzijas fonda līdzfinansēti projekti, kas būtiski uzlaboja vides kvalitāti un iedzīvotāju dzīves apstākļus Krāslavā. Tā apjomīgā projekta „Ūdenssaimniecības attīstība Austrumlatvijas baseinu pašvaldībās, II kārtā, (Krāslavas pilsēta)” īstenošanas ietvaros tika izbūvētas jaunas notekūdeņu attīrīšanas iekārtas un ūdens atdzelzēšanas stacija, kā arī rekonstruēti esošie un izbūvēti jauni ūdensvada un kanalizācijas tīkli vairāk nekā 43 km garumā.

Pirms šī projekta realizācijas pieslēgumi centralizētajai ūdensapgādes sistēmai bija pieejami 81% iedzīvotājiem Krāslavas pilsētas iedzīvotāju, savukārt, sadzīves kanalizācijas tīkliem - tikai 59%. Izbūvējot jaunus kanalizācijas tīklus, tika samazināts tādu individuālo notekūdeņu savākšanas un novadīšanas risinājumu skaits kā nosēdbedres un septiņi, kuri radīja risku grunts, gruntsūdeņu un virszemes ūdeņu piesārņojumam. Projekta realizācijas rezultātā notekūdeņu apsaimniekošanas pakalpojumu pieejamība nodrošināta 905 pieslēgumiem, kas būtiski samazina vides piesārņojumu. Iedzīvotājiem slēdzot vietējās izsmeljamās kanalizācijas aku bedres, uzlabojusies gaisa kvalitāte un likvidētas smakas.

Projektā tika veikta veco, azbestcements, ķeta un tērauda ūdensvada cauruļu nomainīšana pret jaunām, polietilēta caurulēm, kas būtiski uzlaboja ūdensapgādes pakalpojumus Krāslavas pilsētā. Projekta lāvis nodrošināt centralizētas ūdensapgādes pakalpojumus 97% iedzīvotāju. Sekmīgi tika pabeigti ūdensvadu cauruļvadu izbūves darbi zem tilta konstrukcijām pāri Daugavas upei.

Lai nodrošinātu centralizētas kanalizācijas sistēmas efektīvu darbību saposmota raljefa apstākāļos, kādi raksturīgi Krāslavas pilsētai, tika izbūvētas 15 jaunas, rūpnieciski ražotas pazemes tipa kanalizācijas sūkņu stacijas ar visiem nepieciešamajiem elementiem.

Krāslavas pilsētā tika pabeigta dzeramā ūdens atdzelzēšanas stacijas būvniecība, izbūvējot divus jaunus pazemes

ūdens rezervuārus ar kopējo tilpumu 1000 m³. Tika izbūvēta jauna otrā pacēluma sūkņu stacija pie jaunās ūdens atdzelžošanas stacijas maksimālajai ūdens patēriņa plūsmai 37,1 l/s un tika veikta ūdenstorņa Latgales ielā rekonstrukcija, uzstādot jaunu rezervuāru ar tilpumu 150 m³. Tāpat tika likvidētas un tamponētas 4 nākotnē neizmantojamās artēziskās akas, kuras bija risks gruntsūdeņu piesārņošanai no virszemes noteces, kā arī veikta 4 esošo urbumu rekonstrukcija, kas palielināja aku lauka maksimālo ražību.

Krāslavas novadā 2010. gada rudenī tika nodotas ekspluatācijā jaunas NAI, kas ir izvietotas Kaplavas pagasta pārvaldes teritorijā, „Sārtlokos”, un ietver priekšattīrīšanas un bioloģiskās attīrīšanas blokus, fosfora ķīmiskās atdalīšanas iekārtas, notekūdeņu izlaidi Daugavā un asenizācijas atkritumu pieņemšanas staciju, dūņu mehāniskās atūdeņošanas ierīces, dūņu uzglabāšanas un kompostēšanas laukus, ēkas, kā arī visu citu nepieciešamo aprīkojumu. Izbūvējot jaunas notekūdeņu attīrīšanas iekārtas un ievērojami paplašinot kanalizācijas tīklu, ir samazināts vidē novadītais piesārņojums un ir uzlabota Daugavas upes ūdens kvalitāte. Jauno NAI izbūve un dūņu apsaimniekošanas sistēmas izveide nodrošina arī normatīvo prasību ilgtermiņa izpildi, ieskaitot biogēno elementu samazināšanu atbilstoši attīrīšanas prasībām.

Tādējādi ūdensapgādes un kanalizācijas infrastruktūras attīstība, kas tika veikta neilgi pirms TP realizācijas, ielika pamatus resursu izmantošanas un apsaimniekošanas būtiskam uzlabojumam pārskata periodā. Turklāt veiktie pasākumi nodrošinās priekšnoteikumus veiksmīgai ekonomiskajai attīstībai, vienlaikus novēršot vides degradāciju arī turpmākajā plānošanas dokumenta realizācijas periodā.

Ūdens kvalitāte

Nepieciešams saglabāt un nodrošināt virszemes pazemes ūdens kvalitāti.

LVĢMC sagatavotajos pārskatos par virszemes un pazemes ūdeņu stāvokli, kas pārskata periodā ir publicēti 2013. gadā, 2014. gadā, 2015. gadā, 2016. gadā un 2017. gadā [6-10], pazemes ūdeņu raksturojums ietver aprakstu par pazemes ūdeņu kvantitatīvo stāvokli, atbilstību pazemes dzeramā ūdens ņemšanas vietu kvalitātes prasībām, bet riska pazemes ūdensobjektiem arī atbilstības novērtējumu individuālajām ūdens kvalitātes prasībām. Tomēr jāatzīmē, ka pazemes ūdeņu kvalitātes novērojumu tīkls 2015. – 2020. gadam ar novērojumu stacijām Latvijas dienvidaustrumu daļā ietver tikai vienu monitoringa punktu – t.i. Grīva (Daugavpils). Tāpēc par pazemes ūdeņu kvalitāti Krāslavas novadā var spriest tikai netieši, vadoties no augstāk minētājā novērojumu stacijā fiksētajiem datiem. Tie parāda, ka nitrātu koncentrācijas pazemes ūdeņos ilglaicīgā novērojumu periodā pārsniedz pazemes ūdeņu dzeramā ūdens prasību robežu (50 mg/l). Savukārt zemas koncentrācijas galvenokārt nosaka nevis vāja antropogēnā slodze vai laba pazemes ūdeņu aizsargātība, bet gan denitrifikācijas un nitrātredukcijas procesi, kurus veicina skābekļa trūkums un augsta dzelzs koncentrācija galvenajos ūdens horizontos.

Nav datu par iespējamo gruntsūdens un pazemes ūdeņu piesārņojumu no šobrīd neizmantotajiem un netamponētajiem ūdensapgādes urbumiem. Jāveic urbumu inventarizācija un konkrēta urbumu uzskaitē, paredzot pēc tam neapsaimniekoto un pamesto urbumu tamponēšanu, jo atstāti urbumi var būt potenciāli pazemes ūdeņu piesārņojuma avoti

Lai novērstu notekūdeņu attīrīšanas iekārtu ietekmi uz virszemes ūdensobjektu

Pārskata periodā Krāslavas novada dome nav pasūtījusi pētījumus par virszemes ūdens kvalitāti augšpus un lejpus notekūdeņu izplūdes vietām, līdz ar to šāda informācija nav pieejama monitoringa ziņojuma sagatavošanai.

kvalitāti pašvaldības uzņēmumam, kas nodarbojas ar ūdenssaimniecību, jāveic virszemes ūdens testēšana augšpus un lejpus notekūdeņu izplūdes vietām, kā arī jāmodernizē esošās attīrīšanas ietaises (VP 3.1.nod.).

Analogi kā analizējot situāciju ar gaisa piesārņojumu – pārskata periodā novadā nav būtiski pieaudzis uzņēmumu skaits, kuri saņēmuši atļaujas A un B kategorijas piesārņojošām darbībām (ūdens piesārņojums). Ir vērojama neliela tendence pieaugt uzņēmumu skaitam (skat. iepriekš - 2. attēls), tomēr tas būtiski neietekmē ūdens piesārņojumu.

Krāslavas novada plānošanas dokumentā nav iekļauta informācija par pazemes ūdeņu aizsargātību pašvaldības teritorijā novadā, TP grafiskās daļas tematiskajā kartē „Riska teritorijas un objekti” nav iezīmēti intensīvas infiltrācijas apgabali, kuros dabiskā ceļā notiek pazemes ūdeņu krājumu papildināšanās. Līdz ar to var secināt, ka TP nav nodrošināta pietiekama informatīvā bāze pazemes ūdeņu aizsardzībai teritorijas plānotās (atļautās) izmantošanas kontekstā.

Krāslavas novada plānošanas dokumentos kartogrāfiski ir attēlota informācija par ūdensapgādes urbumiem, pazemes ūdeņu ņemšanas vietas un pazemes ūdeņu atradnēm, norādītas to aizsargjoslas. Informācija ir ietverta TP grafiskās daļas kartē „Krāslavas novada funkcionālais zonējums”. Šī informācija ir pieejama arī digitālā veidā – kā TP grafiskās daļas kartes elektroniskā formātā.

Ir nepieciešams apsvērt iespēju nodrošināt informācijas pieejamību arī izmantojot ģeogrāfiskās informācijas sistēmas (turpmāk tekstā – ĢIS) pārlūku. Šajā gadījumā tas varētu tikt nodrošināts kā ĢIS bāzēts bezmaksas pakalpojums. Tas visiem interesentiem sniegtu iespēju iegūt informāciju arī attālināti, ar interneta starpniecību.

Pārskata periodā Krāslavas novada teritorijā nav veikta jaunu vidi piesārņojošo objektu izbūve pazemes ūdeņu ņemšanas vietu vai to aizsargjoslu tiešā tuvumā.

Krāslavas novadā pārskata periodā nav tikusi paredzēta un nav arī veikta potenciālo saldūdens atradņu izplatības robežas noteikšana, ģeoloģisko, hidrodinamisko un hidroķīmisko apstākļu precizēšana. Līdz ar to šāda informācija nav pieejama monitoringa ziņojuma sagatavošanai.

Gaisa, ūdens un trokšņa piesārņojums palielinās līdz ar saimnieciskās aktivitātes kāpumu

Gruntsūdeņu un pazemes aizsargātība Krāslavas novadā

Vietējo pašvaldību plānošanas dokumentos ir nepieciešams kartogrāfiski attēlot ūdensapgādes urbumus, tajā skaitā arī neapsaimniekotos, pazemes ūdeņu ņemšanas vietas un pazemes ūdeņu atradnes, to aizsargjoslas

Ņemot vērā globālu tendenci, kura iezīmē pazemes ūdeņu kā resursa vērtības pieaugumu, ir jāplāno potenciālo saldūdens atradņu izplatības robežu noteikšanu, ģeoloģisko,

<p>Piemērotās vietās veikt peldvietu labiekārtošanu, norādot tās teritorijas plānojumā un paredzot aizliegumu peldvietās izmantot motorizētus peldlīdzekļus (VP 3.1. nod.)</p>	<p>Krāslavas novada Krāslavas pagastā esošais Zirga ezers ir iekļauts Veselības inspekcijas oficiāli novēroto iekšzemes peldvietu sarakstā, kas apstiprinātas ar 2012. gada 10. janvāra Ministru kabineta noteikumiem Nr.38 „Peldvietas izveidošanas un uzturēšanas kārtība” 2. pielikumu. Oficiālās peldvietas ūdens kvalitātes monitoringu par valsts budžeta līdzekļiem katru gadu veic Veselības inspekcija. Vadoties no ilglaicīgās kvalitātes novērtējuma 2013.–2016.g. (pēc ES direktīvas 2006/7/EK kritērijiem), Zirga ezera peldvietas ūdens ir kvalificējams kā izcilas kvalitātes ūdens un tā mikrobioloģiskā kvalitāte ilglaicīgā perspektīvā vērtējama kā stabili laba. Ir uzstādīts atbilstošs informatīvais stends.</p> <p>Bez šīs oficiālās peldvietas novada teritorijā ir vēl citas peldvietas, kuras iedzīvotāji izmanto kā peldēšanās un atpūtas vietas – pie Daugavas upes Ūdrīšu pagastā, pie Dridža ezera Skaistas un Kombuļu pagastos, pie Persteņa ezera Krāslavas pilsētā.</p> <p>Krāslavas novadā pārskata periodā plānošanas dokumenta realizācijas ietvaros sakārtota mazā infrastruktūra pie Persteņa un Zirga ezeriem Krāslavā, sakārtotas pie Kolodas ezera Piedrujas pagastā, pie dīķa Indras Kultūras nama parkā un pie Melnā ezera. Jaunu peldvietu ierīkošana nav veikta. TP realizācijas turpmākajā periodā ir ieteicams apsvērt šādu pasākumu veikšanu, jo citās Latvijas pašvaldībās publiskās ārtelpas labiekārtošana ūdens objektu tuvumā ir mazinājusi virszemes ūdeņu piesārņojumu, tādējādi uzlabojot dabisko ūdenstilpju vides kvalitāti.</p>	<p>hidrodinamisko un hidroķīmisko apstākļu precizēšanu, lai tos varētu atlikt plānā kā ūdensobjektus un noteikt individuālus apsaimniekošanas noteikumus</p>
--	--	--

2.1.3 Plūdu risks

Plānošanas dokumenta/ SIVN uzdevumi, plānotais stāvoklis/ normatīvos aktos noteikts	Rezultāti, situācijas raksturojums	Komentāri
<p>Plūdu risks</p> <p>Plūdu riska teritorijas: augstāko plūdu risku novadā rada Daugavas upe (VP. 3.1. nod.)</p>	<p>Plūdu risks</p> <p>Galvenās potenciāli applūstošās teritorijas Krāslavas novadā un attiecīgi plūdu risks ir saistīts ar Daugavas palieni posmā no Koškovciem (Latvijas Republikas/Baltkrievijas Republikas robežā) līdz Zapoļņikiem, kā arī ar atsevišķu Daugavas pieteku palienēm šo pieteku lejtecēs – Indricas, Viļeikas, Skaistas, Rudņas (Tartakas) u.c. Plūdu risks pastāv arī Dubnas augštecē. Tomēr šīs teritorijas nav iekļautas nacionālās nozīmes plūdu riska teritoriju sarakstā [18].</p> <p>Neskatoties uz to, applūšanas risks Krāslavas novadā pastāv gar Daugavu izvietotās atsevišķās viensētās, ciemos, piemēram, Aleksandrovas ciemā un Krāslavas pilsētā, kur būves un dzīvojamās mājas atrodas Daugavas pirmajā virspalu terasē. Šīs teritorijas var applūst katastrofālu plūdu gadījumos, t.i. plūdus, kuru norisi raksturo maza varbūtība (0,5%) jeb to atkārtotāšanās biežums ir vienu reizi 200 gados [19]. Tas, ka šāds scenārijs ārkārtējiem notikumiem var piepildīties, apliecina ziņas par vēsturiskiem plūdiem (13. attēls), piemēram, 1931. gadā un 1956. gadā. Ūdens līmenis 1931. gada 28. aprīlī sasniedza +12,68 m atzīmi virs novērojumu stacijas „0” atzīmes [20].</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around;">   </div> <p>Attēla avots: https://kraslava.lv/zinas/pilns-raksts/pali-nak-nodrosinieties-ar-dzerama-udens-krajumiem/</p> <p>Attēla avots: http://www.zudusilatvija.lv/objects/object/6475/</p>	<p>Plūdu riskam pakļauto teritoriju apzināšana un identificēšana ļauj samazināt ar plūdiem saistītu nelabvēlīgu ietekmi uz vidi, cilvēku veselību, infrastruktūru, kultūras mantojumu un saimniecisko darbību</p>

13. attēls. Plūdi Krāslavā 1931. gadā.

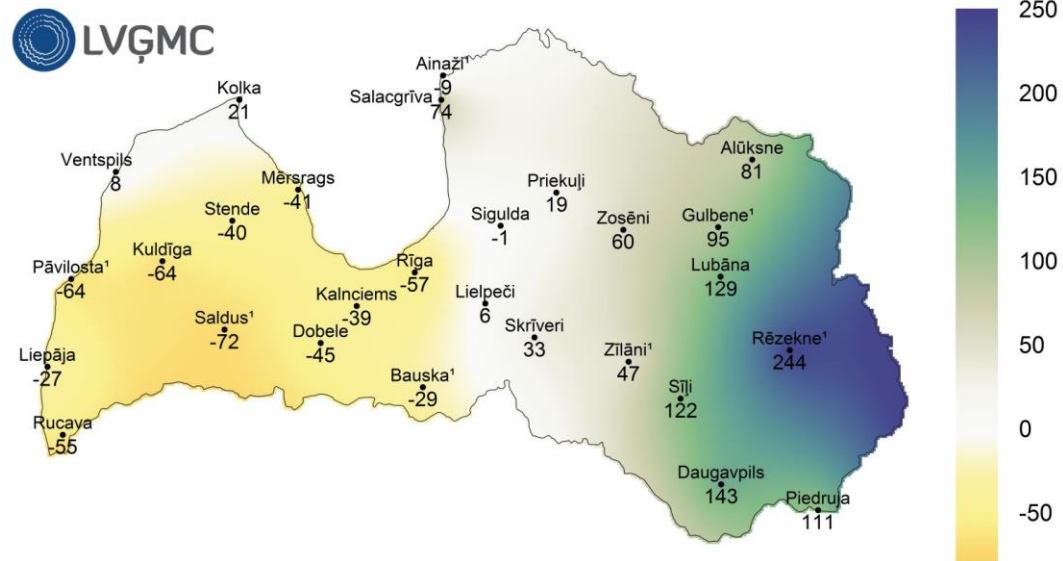
Norisinoties plūdiem saskaņā ar augstāk minēto scenāriju, ūdens var ieplūst septiņos, izsmeļamajās bedrēs u.c., tādējādi radot vides piesārņojumu. Ja šādi piesārņoti virszemes ūdeņi nonāks akās, tas var apdraudēt iedzīvotāju veselību, kļūstot par bakteoroloģiskā piesārņojuma iemeslu un akūtu zarnu infekciju izraisītāju.

Krāslavas novada plānošanas dokumentos kartogrāfiski ir attēlota informācija par applūšanas riskam pakļautajām teritorijām, izdalot tematisko slāni „Applūstošās teritorijas”. Šī informācija ir pieejama arī digitālā veidā – kā novada un pagastu TP grafiskās daļas kartes elektroniskā formātā. Tomēr, ņemot vērā, ka Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra ir sagatavojusi augstas izšķirtspējas digitālo reljefa modeli, ir jāapsver iespēja veikt Krāslavas novada konkrētu vietu vai teritoriju applūšanas detalizētu modelēšanu, kas ļautu precizēt arī plūdu risku.

Pārskata periodā Krāslavas novada teritorijā nav veikta jaunu vidi piesārņojošo objektu izbūve plūdu riskam pakļautās teritorijās.

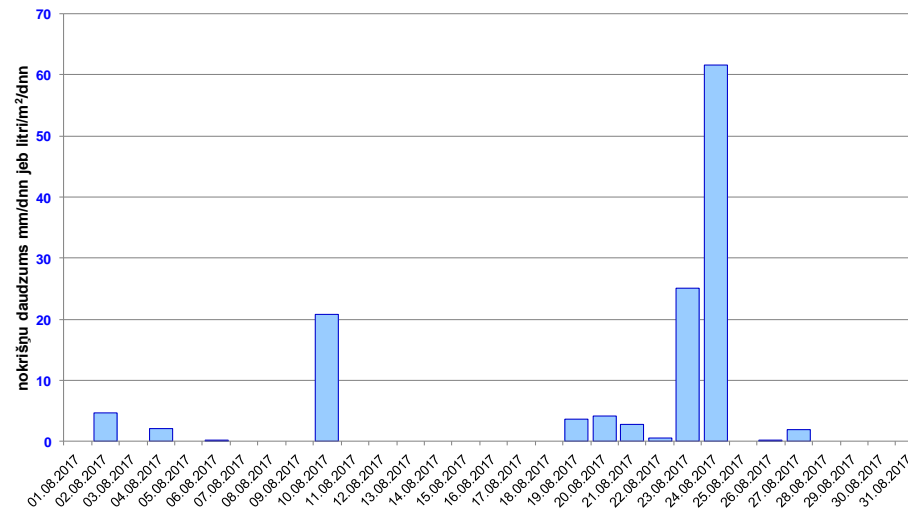
Izvērtējot applūšanas riskus, jāatzīmē, ka Krāslavas novadā nav pietiekami detāli analizēta ekstremālu nokrišņu daudzumu (1% un 0,5% varbūtība jeb atkārtotā biežums attiecīgi vienu reizi 100 gados un vienu reizi 200 gados; ekstremālu nokrišņu intensitāte > 20 mm/dnn jeb > 20 litri/m²/dnn) radīto iespējamo lokālo plūdu ietekme, kā arī nav identificētas šādu nokrišņu izraisītu plūdu potenciāli apdraudētās teritorijas.

Tas, ka situācija var izvērsties ļoti nopietni, liecina plūdi novadā 2017. gada augustā. Šos plūdus gan Krāslavas novadā, gan daudzviet Latgalē, kā arī vairākos novados Vidzemē un Zemgalē izraisīja neliels, bet ļoti aktīvs ciklons no Melnās jūras, kas atnesa nepieredzēti stipras lietavas Latvijas austrumu rajoniem 23. un 24. augustā. Šīs bija spēcīgākās lietavas pēdējo desmitgadu laikā, daudzviet tika pārspēti nokrišņu daudzuma rekordi. Tā piemēram, Rēzeknē, kur 24. augustā nolija 123,1 mm, kas ir šīs novērojumu stacijas jauns vienas diennakts maksimālā nokrišņu daudzuma rekords [21]. Nokrišņu daudzuma novirze no mēneša normas 2017. gada augustā Latgales reģiona pašvaldībās bija no 111% līdz 244% (14. attēls).



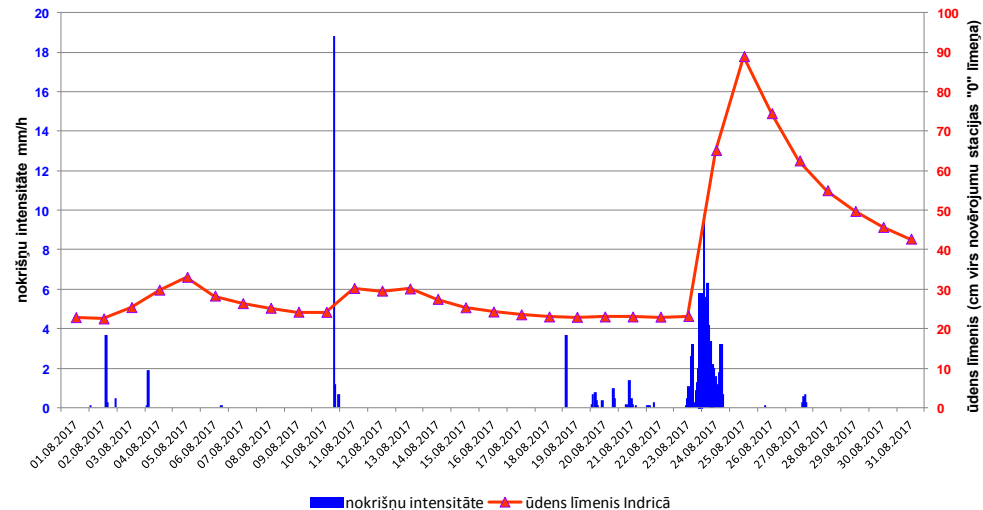
14. attēls. Nokrišņu daudzuma novirze no mēneša normas 2017. gada augustā (%). Attēla avots: LVGMC, 2017 [21]

Krāslavas novadā 2017. gada augustā nolija 127 mm jeb litri/m²/dnn, kas vērtējot nokrišņu daudzuma novirzi no mēneša normas veido 143 %. Turklāt vairākās dienās, t.i. 10.08; 23.08 un 24.08 nokrišņu raksturs atbilst vai ir tuvs ekstrēmu nokrišņu veidam (intensitāte > 20 mm/dnn jeb > 20 litri/m²/dnn) (15. attēls)



15. attēls. Nokrišņu daudzuma sadalījums (pēc novērojumu stacijas „Piedruja” datiem) Krāslavas novadā 2017. gada augustā. Datu avots: LVGMC, 2018 [22]

Ļoti augstas intensitātes nokrišņu ietekmē strauji pieaug virszemes noteci, kā rezultātā ātri ceļas ūdens līmenis nelielās ūdenstecēs un meliorācijas novadgrāvjos (16. attēls), kas savukārt izraisa zemāk novietotu teritoriju vai apvidu ar palēninātu ūdens noteci applūšanu.



16. attēls. Nokrišņu intensitātes sadalījums (pēc novērojumu stacijas „Piedruja” datiem) un ūdens līmeņa izmaiņas Indricas upē (pēc novērojumu stacijas „Brūnuļi” datiem) Krāslavas novadā 2017. gada augustā. Datu avots: LVGMC, 2018 [23]

Gadījumos, kad nav atbilstoši uzturēta meliorācijas sistēma un ūdensnotekas, vai ir daļēji aizsērējušas vai bebru nosprostotas caurtekas, šādas straujas ūdens līmeņa celšanās ietekmē uz ceļiem veidojas izskalojumi, tiek bojāti ceļu uzņēmumu nogāžu stiprinājumi, tiek sagrautas ūdens novadu iztekas un caurtekas zem ceļiem, gultnēs izveidojas sanesumi un piesērējums, kā arī tiek nodarīti bojājumi citiem infrastruktūras elementiem.

Ņemot vērā situācijas nopietnību, Ministru kabinets 2017. gada 29. augustā plūdu dēļ izsludināja ārkārtas situāciju lauksaimniecībā vairākos novados Vidzemē un Zemgalē, kā arī Latgales reģionā, t.sk. Krāslavas novadā. Kopumā Krāslavas novadā LAD kompensācijām pieteikti 1104,64 ha no plūdiem cietušās lauksaimniecības zemes, no tiem neapstrādāti palika 516,27. Jāpiezīmē, ka ne visi zemnieki ir iesnieguši pieteikumus kompensāciju saņemšanai, līdz ar to reālie dati ir daudz lielāki. Šie plūdi Krāslavas novadā zemniekiem nodarīja milzīgus zaudējumus. Pašvaldības ceļiem radītie zaudējumi bija 74212,05 EUR, daļu zaudējumu kompensēja valsts.

Šie fakti norāda uz situācijas nopietnību un nepieciešamību rēķināties ar šādām ekstremālām dabas parādībām, realizējot plānošanas dokumentu.

2.1.4 Zeme

Plānošanas dokumenta/ SIVN uzdevumi, plānotais stāvoklis/ normatīvos aktos noteikts	Rezultāti, situācijas raksturojums	Komentāri
<p>Zemes dziļu resursi</p> <p>Pārskatīt derīgo izrakteņu ieguves teritorijas (VP 1.1. nod.)</p> <p>Krāslavas novada teritorijas plānojumā paredzētas jaunas derīgo izrakteņu ieguves teritorijas (R1), divas teritorijas tiek plānotas Piedrujas pagasta teritorijā un viena derīgo izrakteņu ieguves teritorija tiek plānota arī Kaplavas pagasta teritorijā, iespējamā darbības ietekme - ainavas izmaiņas. (VP 4.1. nod.)</p>	<p>Krāslavas novada zemes dzīles ir samērā bagātas ar derīgajiem izrakteņiem - konstatētas četras saldūdens pazemes ūdeņu rezerves vietas (visas Krāslavas pilsētā), sešas kūdras, 12 saldūdens kaļķa, viena māla, viena mālsmilts, 29 smilts, 37 smilts – grants atradnes, kā arī piecos novada ezeros ir saldūdens kaļķu iegulas, kuras netiek izmantotas. Esošajām un perspektīvajām atradnēm Krāslavas novada teritorijā ir tikai vietējās nozīmes statuss (izmantojamas pagasta un/vai novada līmenī, vai individuālajām vajadzībām).</p> <p>Derīgo izrakteņu ieguve un pārstrāde, būvniecības, būvmateriālu ražošanas un uzņēmējdarbības attīstība ir cieši saistīta ar ekonomisko attīstību un labklājības celšanos, kas, savukārt, rada pieprasījumu pēc dažāda veida pakalpojumiem un sekmē infrastruktūras pilnveidošanos. Krāslavas novada TP neaizliedz derīgo izrakteņu ieguvi, ja tas nav pretrunā ar citiem teritorijas izmantošanas noteikumiem un citu normatīvo aktu prasībām. Saskaņā ar TP, kā viens no plānotās (atļautās) teritorijas izmantošanas veidiem plānošanas dokumentā ir noteikts funkcionālais zonējums „Rūpniecības teritorijas (R)” ar apakšzonējumu – „R1”, teritorijas, kur galvenā izmantošana noteikta derīgo izrakteņu ieguve. Ja derīgo izrakteņu ieguvei paredzētā teritorija iepriekš nav izpētīta, pirms derīgo izrakteņu ieguves uzsākšanas jāveic tās ģeoloģiskā izpēte.</p> <p>Krāslavas novadā pārskata periodā izsniegtas piecas derīgo izrakteņu ieguves atļaujas. Saskaņā ar Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra datiem [24], pārskata periodā derīgo izrakteņu ieguve veikta jau esošās četrās smilts-grants atradnēs „Rakuti”, „Lendži”, „Berjozovka”, „Ošukalni-Cekules”. Sākot ar 2016. gada no bilances tika izslēgta smilts atradne „Baltika” un smilts-grants atradne „Vientuļnieki” un „Grantsklanes”.</p> <p>Krāslavas novada TP ir apzinātas pašvaldības teritorijā esošās derīgo izrakteņu atradnes, attiecīgi plānošanas dokumentos un kartogrāfiski šī informācija ir attēlota. Informācija par derīgo izrakteņu atradnēm un prognozētiem laukumiem ir pieejama arī digitālā veidā – gan kā novada TP grafiskās daļas kartes elektroniskā formātā, gan arī pagastu TP grafiskās daļas kartes elektroniskā formātā. Pārskata periodā Krāslavas novada teritorijā nav veikta ģeoloģiskā izpēte ar mērķi identificēt jaunas derīgo izrakteņu atradnes.</p> <p>Tomēr ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanai Krāslavas novadā būtu ieteicams izstrādāt teritorijas ģeoloģiskā potenciāla karti. Ekonomiskās attīstības plānošanā ģeoloģiskais potenciāls uzlūkojams kā attīstības priekšnosacījums, bet teritorijas plānojumā – nozīmīgākās derīgo izrakteņu atradnes un perspektīvie lauki, ģeoloģiskie dabas pieminekļi un daļēji arī atsevišķi zemes dziļu</p>	<p>Plānošanas dokumentos jāizdala derīgo izrakteņu atradnes un prognozētie laukumi, tādējādi nodrošinot nākotnē nepieciešamo saimnieciskās darbības veikšanai un celtniecības darbiem nepieciešamo resursu apjomu ieguvi.</p>

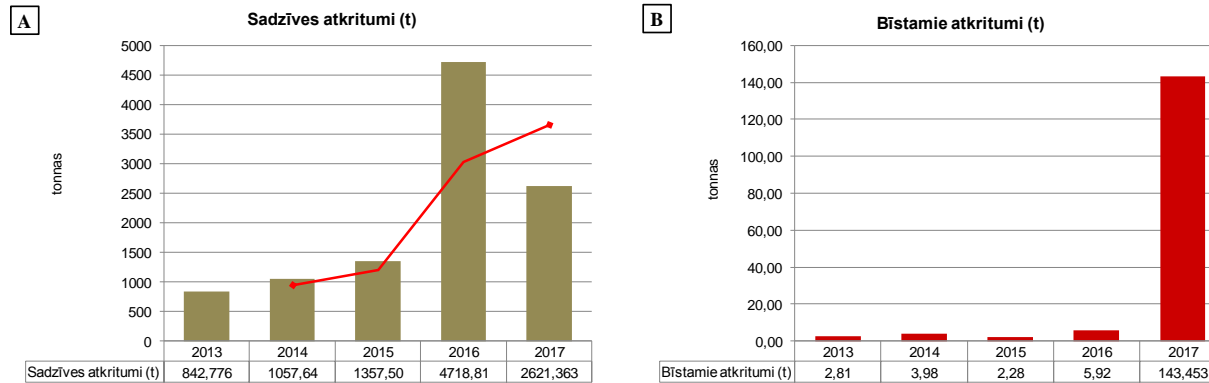
	<p>nogabali (piem. intensīvas infiltrācijas apgabali un pazemes ūdeņu uzkrāšanās horizonti), kopā ar ģeoloģiskās vides paaugstināta riska apvidiem – darbojas kā ierobežojumi. Līdz ar to ģeoloģiskā potenciāla noteikšana un kartēšana ļauj novērst iespējamus konfliktus starp dažādiem plānotās (atļautās) teritorijas izmantošanas veidiem. Tas tiešā veidā saskanētu arī ar Vides politikas pamatnostādņēs 2014.-2020.gadam definēto mērķi augsnes, zemes dziļi, un otrreizējo izejvielu jomā – nodrošināt sabiedrību ar mūsdienīgu, aktuālu informāciju par zemes dziļi resursiem un mūsdienu ģeoloģiskajiem procesiem, kas tiek ņemta vērā attīstības plānošanā.</p>	
<p>Augsnes kvalitāte</p> <p>Augsnes kvalitāte - nodrošināt kopējā radīto atkritumu daudzuma samazināšanu, izmantojot labākās atkritumu rašanās novēršanas iespējas, labākos pieejamos tehniskos paņēmienus (VP. 12. nod.).</p>	<p>Krāslavas novada plānošanas dokumentā ir iekļauta informācija par augsņu kvalitātes grupām, respektīvi, TP grafiskās daļas tematiskā kartē „Krāslavas novada lauksaimniecībā izmantojamo zemju kvalitātes novērtējums ballēs”. Šī informācija ir pieejama arī digitālā veidā kā TP grafiskās daļas kartē elektroniskā formātā. Tomēr jāatzīmē, ka šajā gadījumā kartogrāfiskā informācija ataino lauksaimniecībā izmantojamās zemes (LIZ) kvalitatīvo novērtējumu, kas izteikts ballēs, nevis augsnes kvalitāti no vides viedokļa (piesārņojošo vielu klātbūtne, to koncentrācijas augsnē un tml.). Teritorijas plānojums nosaka aprobežojumus teritoriju izmantošanai, lai nodrošinātu auglīgo augsņu ilgtspējīgu izmantošanu.</p> <p>Būtisks augsnes kvalitāti un tās saglabāšanu noteicošs faktors ir atbilstoša atkritumu apsaimniekošanas sistēma, kas būtiski samazina vai novērš atkritumu nonākšanu tam neparedzētās vietās, tādējādi novēršot augsnes piesārņojumu.</p> <p>Pārskata periodā līdz 2017. gadam ar sadzīves atkritumu apsaimniekošanu novadā nodarbojās uzņēmums SIA „DOVA”. Kopš 2017. gada 1. oktobra sadzīves atkritumu savākšanu un apsaimniekošanu visā Krāslavas novada teritorijā un izvešanu uz Dienvidlatgales reģiona sadzīves atkritumu poligonu nodrošina pašvaldības izvēlēts komersants SIA „Krāslavas nami”. Bīstamo atkritumu savākšana joprojām notiek SIA „Dova” teritorijā, Indras ielā 37a, Krāslavā, jo uzņēmums ir kolektīvās bīstamo atkritumu apsaimniekošanas sistēmas SIA „Ekogaisma” pārstāvis novadā.</p> <p>Saskaņā ar SIA „Krāslavas nami” sniegtajiem datiem Krāslavas novada iedzīvotāji katru dienu vidēji saražo aptuveni 8 tonnas sadzīves atkritumu, kurus nogādā uz Dienvidlatgales reģiona sadzīves atkritumu poligonu Daugavpils novada Demenes pagastā. Periodā pirms TP ieviešanas, īstenojot Dienvidlatgales reģionālo atkritumu apsaimniekošanas plānu 2007.-2013.gadam, Krāslavas novadā ir slēgtas visas bijušās sadzīves atkritumu izgāztuves un daļa no tām ir rekultivētas. Nesankcionētu sadzīves izgāztuvju pašvaldības administratīvā teritorijā nav.</p> <p>Krāslavā iepriekšējos gados ir ierīkoti 40 dalīti vākto atkritumu savākšanas punkti - tie ir konteineri ar dzelteniem un zaļiem vākiem daudzdzīvokļu namu pagalmos, kas paredzēti izlietotajam iepakojumam. 2018. gadā sadarbībā ar SIA „Eco Baltia Vide” uzstādīti 50 konteineri, kas paredzēti stikla atkritumiem - 35 konteineri tika izvietoti Krāslavas teritorijā un 15 konteineri izvietoti Krāslavas novada pagastu centros.</p> <p>Pagastos sadzīves atkritumi tiek savākti un centralizēti izvesti tikai no pagastu centriem (ciemiem). Lauku viensētas vai to grupas atkritumu apsaimniekošanas sistēmā piedalās tikai daļēji (atkarībā no atkritumu radītāja informētības un ieinteresētības). Tā rezultātā ar atkritumiem tiek piegružoti meži, upju ielejas un gravas, ūdeņi un augsne. TP realizācijas pārskata periodā jautājums par visu novada viensētu saražoto sadzīves atkritumu apsaimniekošanu nav līdz galam atrisināts.</p> <p>Mājsaimniecībās radītos būvniecības atkritumus Krāslavas novada iedzīvotājiem ir iespējams nodot sašķirotā veidā būvniecības</p>	<p>Augsne ir viens no nozīmīgākajiem dabas resursiem, kas nodrošina lauksaimniecības produkcijas ražošanu, un kā ekosistēmas komponents ietekmē biomasas producēšanu. Tā kalpo kā filtrs, kas aizsargā pazemes ūdeņus, ūdensteces un ūdenstilpes no ķīmiskā un bioloģiskā piesārņojuma, tomēr pārmērīga mitruma periodos agri pavasarī un rudenī augsne tiek caurskalota, un piesārņojošām vielām ir iespēja nokļūt ūdeņos. Augsne ir teritorijas bioloģiskās daudzveidības</p>

atkritumus šķirotu atkritumu savākšanas laukumā Indras ielā 47, Krāslavā. Turpat iedzīvotāji bez maksas var nodot arī plastmasu, kā arī papīru un kartonu. Par samaksu, atbilstoši pakalpojuma sniedzēja cenrādim, šeit var nodot arī stiklu. Šķirotu atkritumu savākšanas laukumā Indras ielā 47 no atkritumu radītājiem bez maksas pieņem nederīgas elektriskās un elektroniskās iekārtas. Jebkura fiziskā persona bez maksas gada laikā minētajā laukumā var nodot vienu vieglā autotransporta nolietotu riepu komplektu - četras riepas, tostarp arī velosipēda vai motobloka riepas. Tāpat atsevišķi pieņemtas no atkritumu radītājiem vai atšķirotas no izlietotā iepakojuma sastāva laukumā Indras ielā 47 bez maksas tiek pieņemtas: luminiscentās spuldzes u.c. dzīvsudrabu saturoši atkritumi, iepakojums, kas satur bīstamu vielu (izlietotās eļļas kannas u.c.), motoreļļas, eļļas filtri, baterijas un akumulatori.

Domājams, ka Krāslavas novadā attīstot t.s. depozīta sistēmas ieviešanu, tas būtiski uzlabotu pārstrādāto sadzīves atkritumu daudzumu, turklāt depozīta sistēma noteikti palīdzētu mainīt sabiedrības izpratni par atkritumiem kopumā. Par depozīta sistēmas ieviešanu un atkritumu šķirošanas un pārstrādes sistēmas uzlabošanu valstī tiek diskutēts jau daudzus gadus, taču pagaidām šīm diskusijām nav rezultātu. Situācijas uzlabošana Krāslavas novadā būs iespējama tad, kad šie jautājumi tiks sakārtoti valstiskā līmenī.

Kopumā var secināt, ka atkritumu savākšanas, šķirošanas un apsaimniekošanas sistēma pašvaldībā novērš galvenos riskus, kas saistīti ar augsnes piesārņošanu, ja šāda sistēma TP realizācijas kontekstā nebūtu izveidota.

Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra publiski pieejamajā datu bāzē „Atkritumu statistikas apkopojumi” valsts statistiskā pārskata “Nr.3-Pārskats par atkritumiem” datu apkopojumi par 2013., 2014., 2015., 2016. un 2017. gadu [25-29] parāda, ka Krāslavas novadā kopumā pārskata periodā ir pieaudzis gan sadzīves atkritumu (SA) apjoms, gan bīstamo atkritumu (BA) apjoms (17. attēls).



17. attēls. Radītais sadzīves atkritumu daudzums teritoriālā griezumā no organizācijām, kuras atskaitījušās ar valsts statistisko pārskatu „Nr.3 - Pārskats par atkritumiem” (A) un radītais bīstamo atkritumu daudzums teritoriālā griezumā no organizācijām, kuras atskaitījušās ar valsts statistisko pārskatu „Nr.3 - Pārskats par atkritumiem” (A) Krāslavas novadā periodā no 2013. līdz 2017. gadam. Datu avots: LVĢMC, 2013.-2017. [25-29]

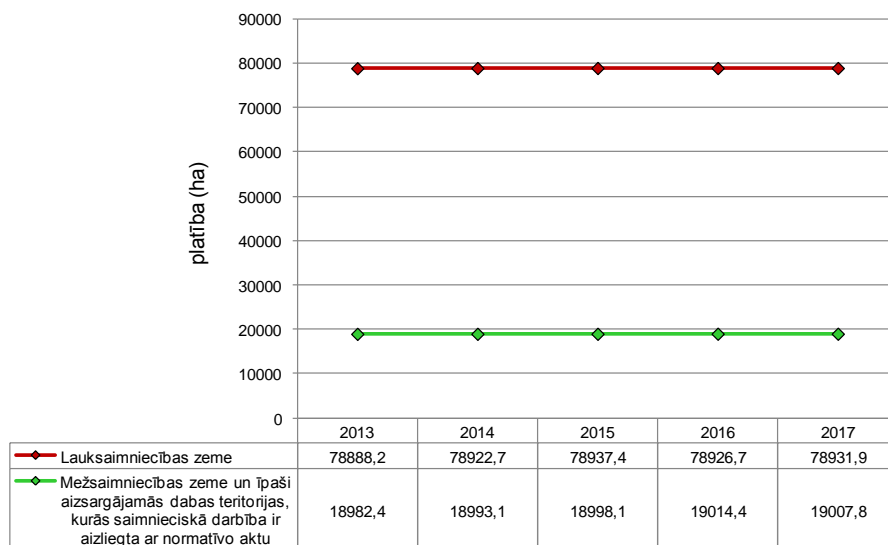
Jāatzīmē gan, ka bīstamo atkritumu apjoma pieaugums drīzāk gan ir saistīts ar šī atkritumu veida efektīvāku savākšanu. Attiecīgi bīstamie atkritumi nav nonākuši apkārtējā vidē, līdz ar to šāds indikators uzskatāms par pozitīvu. Tomēr jāsecina, ka Krāslavas

noteicēja un saglabātāja, tāpēc ir ļoti būtiski nodrošināt augsnes resursu saglabāšanu vismaz esošajā stāvoklī.

	<p>novada teritorijā pārskata periodā tikai daļēji ir sasniegti Vides politikas pamatnostādņēs 2014.-2020.gadam definētais mērķis - novērst atkritumu rašanos un nodrošināt apglabājamo atkritumu daudzuma samazināšanu, nodrošināt atkritumu kā resursu racionālu izmantošanu, kā arī atkritumu apglabāšanu cilvēku veselībai un videi drošā veidā.</p>	
<p>Izstrādājot monitoringa ziņojumu par Krāslavas novada teritorijas plānojuma realizāciju, jāpievērš uzmanība piesārņoto vietu statistikai, t.i. vai piesārņotās vietas novadā tiek sakoptas, rekultivētas, vai nepalielinās potenciāli piesārņoto vietu vai degradēto vietu skaits, vai nav bijušas iedzīvotāju sūdzības par šīm vietām (VP. 3.1. nod.)</p>	<p>Ļoti būtisks augšņu aizsardzības elements ir piesārņotu un potenciāli piesārņotu vietu apzināšana, vides situācijas noskaidrošana un to rekultivācija vai sanācija. Krāslavas novadā, saskaņā ar Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra (LVĢMC) Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistru nav identificēta neviena piesārņota teritorija, bet ir identificētas 22 potenciāli piesārņotas vietas [30], kas ir kompaktas teritorijas visā novada teritorijā. Potenciālais piesārņojums ir veidojies vai var rasties atkritumu, notekūdeņu savākšanas un apstrādes procesā, degvielas, naftas produktu glabāšanas un pārkraušanas, minerālmēsļu un pesticīdu glabāšanas, sadedzināšanas iekārtu ekspluatācijas u.c. procesos.</p> <p>Krāslavas novada TP Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos noteiktas prasības piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu inženiertehniskai sagatavošanai un šo vietu atļautai turpmākai izmantošanai. Krāslavas novada TP ir apzinātas pašvaldības teritorijā esošās potenciāli piesārņotās vietas, attiecīgi plānošanas dokumentos un kartogrāfiski šī informācija ir attēlota. Informācija par derīgo izrakteņu atradnēm un prognozētiem laukumiem ir pieejama arī digitālā veidā – gan kā novada TP grafiskās daļas kartes elektroniskā formātā, gan arī pagastu TP grafiskās daļas kartes elektroniskā formātā.</p> <p>Pārskata periodā Krāslavas novada teritorijā nav identificētas jaunas piesārņotas un potenciāli piesārņotas vietas. Daļa no potenciāli piesārņotajām teritorijām ir rekultivētas pirms TP realizācijas pārskata perioda, piemēram, slēgtās sadzīves atkritumu izgāztuves Aulejas, Kaplavas, Izvaltas un Skaistas pagastos. Tomēr jāatzīmē, ka ņemot vērā ekonomisko situāciju un pieejamos finanšu resursu, Krāslavas novadā pārskata periodā nav veikta potenciāli piesārņoto vietu rekultivācija vai augsnes kvalitātes uzlabošana potenciāli piesārņotajās vietās, līdz ar to TP un SIVN definētie mērķi sasniegti tikai daļēji.</p> <p>Bez potenciāli piesārņotām teritorijām novadā ir arī vairākas degradētas teritorijas, kuru atjaunošana jau ir ilgtermiņa problēma. Degradētās teritorijas ir vietas, kuras ietekmējusi teritorijas un pieguļošo teritoriju iepriekšējā izmantošana, ir pamestas vai neizmantotas, ir piesārņotas vai var tikt uzskatītas par piesārņotām, un kuras ir radušās sociālo un ekonomisko pārmaiņu rezultātā, bet kuras ir iespējams atgriezt lietderīgai izmantošanai. Pārskata periodā TP realizācijas ietvaros nav veikta degradēto teritoriju rekultivācija, tāpēc, analogi kā gadījumā ar potenciāli piesārņoto vietu sakopšanu, var uzskatīt, ka TP un SIVN definētie mērķi sasniegti tikai daļēji.</p>	<p>Piesārņoto vietu apzināšana, izpēte un sanācija ļauj novērst vai mazināt iepriekšējās militāras vai saimnieciskās darbības rezultātā radušos piesārņojumu un tā kaitīgo ietekmi uz cilvēka veselību, īpašumu, vidi un bioloģisko daudzveidību</p>
<p>Lauksaimniecības zemes</p> <p>Lai pēc iespējas saglabātu teritorijas vērtīgos vienlaidus lauku zemju un meža zemju nogabalus, Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos noteikts, ka</p>	<p>Lauksaimniecībā izmantojamā zeme (turpmāk tekstā - LIZ) aizņem vidēji 46% (49506,2 ha) no Krāslavas novada kopplatības, savukārt meži no novada kopējās platības aizņem – 35% jeb 37607,4 ha. Novada lauksaimniecībā izmantojamā zeme pārsvarā ir aramzeme. Aramzeme pagastos aizņem vairāk par pusi no LIZ, kas attiecīgi nosaka prioritārās lauksaimniecības attīstības nozares.</p> <p>Saskaņā ar Valsts zemes dienesta (turpmāk tekstā - VZD) apkopoto informāciju [31] - Zemes pārskatiem, kas atspoguļo zemes iedalījumu atbilstoši zemes lietošanas mērķiem visā novada teritorijā, zemes iedalījuma izmaiņas pārskata periodā ir bijušas nelielas, faktiski zemes lietojuma veidu struktūra ir saglabājusies gandrīz nemainīga (18. attēls un 3. tabula).</p> <p>Pārskata perioda sākumā 2013.g. LIZ aizņem 78888,2 ha, bet perioda beigās 2017.g. – 78931,9 ha, pieaugot LIZ kopplatībai par</p>	<p>Iedzīvotāju skaita samazināšanās un neapsaimniekoto platību renaturalizācijas ietekmē agrāk apsaimniekotās</p>

Lauksaimniecības teritoriju (L) un Mežu teritoriju (M) jaunveidojamo zemes vienību minimālā platība ir 2 ha (VP 4.2. nod.)

43,7 ha. Perioda sākumā 2013.g. mežsaimniecības zemes un īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kurās saimnieciskā darbība ir aizliegta ar normatīviem aktiem aizņēma 18982,4 ha, bet perioda beigās 2017.g. – 19007,8 ha, palielinoties mežsaimniecības zemju kopplatībai par 25,4 ha.



18. attēls. Pārskats par lauksaimniecības un mežsaimniecības zemju platībām un to izmaiņām Krāslavas novadā periodā no 2013. līdz 2017. gadam Datu avots: VZD, 2018 [31]

Zeme zem ūdens objektiem samazinājusies par 101,5 ha, zeme zem derīgo izrakteņu ieguves teritorijām palielinājusies par 0,3 ha, dabas pamatnes un rekreācijas nozīmes zeme palielinājusies par 18 ha, individuālo dzīvojamo māju apbūves zeme samazinājusies par 50,2 ha, daudzdzīvokļu māju apbūves zeme samazinājusies par 1,1 ha, komercdarbības objektu apbūves zeme samazinājusies par 2,4 ha, sabiedriskas nozīmes objektu apbūves zeme palielinājusies par 6 ha, ražošanas objektu apbūves zeme samazinājusies par 1,2 ha, satiksmes infrastruktūras objektu apbūves zeme palielinājusies par 27 ha, inženiertehniskās apgādes tīklu un objektu zeme samazinājusies par 2 ha.

zemes aizaug, kas var izraisīt saimnieciski izmantojamo zemju platības samazināšanos. Tāpēc būtu nepieciešams saglabāt visas vērtīgās lauksaimniecības teritorijas, paredzot tajās arī daudzveidīgus alternatīvus nodarbes veidus.

3. tabula. Pārskats par izmaiņām zemju platībās Krāslavas novadā periodā no 2013. līdz 2017. gadam. Datu avots: VZD, 2018 [31]

Nekustamā īpašuma lietošanas mērķu grupa	2013	2014	2015	2016	2017	Izmaiņas (ha) 2013.g. vs 2017.g. (+„palielinājās” vai -„samazinājās”)
Lauksaimniecības zeme	78888,2	78922,7	78937,4	78926,7	78931,9	+43,7
Mežsaimniecības zeme un īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kurās saimnieciskā darbība ir aizliegta ar normatīvo aktu	18982,4	18993,1	18998,1	19014,4	19007,8	+25,4
Ūdens objektu zeme	6287,0	6189,5	6185,5	6185,5	6185,5	-101,5
Derīgo izrakteņu ieguves teritorijas	114,3	113,2	112,9	114,3	114,6	+0,3
Dabas pamatnes un rekreācijas nozīmes zeme	217,2	213,5	225,4	235,6	235,2	+18,0
Individuālo dzīvojamo māju apbūves zeme	562,4	556,8	529,6	515,1	512,2	- 50,2
Daudzdzīvokļu māju apbūves zeme	76,5	80,2	80,2	80,3	75,4	-1,1
Komerccarbības objektu apbūves zeme	55,2	55,4	56,5	57,9	52,8	-2,4
Sabiedriskas nozīmes objektu apbūves zeme	423,9	431,0	428,8	429,0	429,9	+6,0
Ražošanas objektu apbūves zeme	284,9	283,1	285,3	283,9	283,7	-1,2
Satiksmes infrastruktūras objektu apbūves zeme	1828,8	1836,1	1841,1	1840,9	1855,8	+ 27,0
Inženiertehniskās apgādes tīklu un objektu apbūves zeme	43,0	42,9	42,0	42,0	41,0	-2,0

Līdz ar to var secināt, ka TP īstenošanas periodā zemes lietojuma veidu struktūrā nav būtiski mainījusies. Svarīgi atzīmēt, ka Krāslavas novadā palielinājušās mežsaimniecības, dabas pamatnes un rekreācijas nozīmes zemes platības, kas vides stāvokļa saglabāšanas un uzlabošanas kontekstā ir vērtējams pozitīvi.

Meža zemēs atrodas vairāki mikroliegumi, kas sekmē bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un aizsardzību. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijās un meža platībās ar dabas aizsardzības atzīmēm galvenā funkcija ir dabas aizsardzība. Meža teritorijas novadā iedalās, kur noteikti mežsaimnieciskās darbības ierobežojumi (galvenokārt īpaši aizsargājamās dabas teritorijās) vides aizsardzības nolūkos un bez saimnieciskās darbības ierobežojumiem.

Kopumā TP noteiktās prasības nav pretrunā ar dabas aizsardzības interesēm, ņemot vērā - ja plānotā saimnieciskā darbība lauksaimniecībā un mežsaimniecībā tiks veikta, ievērojot LR normatīvo aktu, atbildīgo institūciju izsniegtos tehniskos nosacījumus un pašvaldības prasības. Lai saglabātu novadam raksturīgo un vērtīgi ainavisko teritoriju vērtību, Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos noteiktas prasības ainavas saglabāšanai un paredzētai būvniecībai.

Daudzām meliorācijas sistēmām ir nepieciešama

Pārskata periodā Krāslavas novada teritorijā nav veikta meliorācijas objektu tehniskā stāvokļa novērtēšana, līdz ar to šāda informācija nav pieejama monitoringa ziņojuma sagatavošanai. Pašreizējā teritorijas plānojumā nav iestrādātas rīcības meliorācijas objektu tehniskā stāvokļa uzlabošanai, kā rezultātā iespējama augsnes pārpurvošanās un LIZ degradācija.

<p>rekonstrukcija, jo to stāvoklis pasliktinās, līdz ar to meliorācijas sistēmai pilnvērtīgi nefunkcionējot veidojas pārmitras vietas, kas veicina LIZ aizaugšanu ar krūmājiem (VP 4.2. nod.).</p>	<p>Novadā atrodas 22 valsts nozīmes ūdensnotekas ar kopējo garumu 224,4 km (regulētie posmi – 84,4 km). Pārskata periodā bija paredzēts veikt rekonstrukcijas darbus regulētajos posmos valsts nozīmes ūdensnotekām Rudņa, Savica, Kaledovka. Pašvaldības rīcībā nav informācijas, vai šie valsts ceļu posmi rekonstruēti.</p>	
--	--	--

2.1.5 Daba

<p>Plānošanas dokumenta/ SIVN uzdevumi, plānotais stāvoklis/ normatīvos aktos noteikts</p>	<p>Rezultāti, situācijas raksturojums</p>	<p>Komentāri</p>
<p>Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un bioloģiskā daudzveidība</p> <p>Saglabāt dabas un kultūrvēsturisko mantojumu, ainavisko un bioloģisko daudzveidību (VP 1.1.nod.)</p> <p>Novada teritorijas attīstības plānošanā ņemti vērā īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārīgie aizsardzības un izmantošanas noteikumi un Dabas aizsardzības plānos ieteiktie priekšlikumi teritorijas plānojumu izstrādei (VP 8. nod.).</p>	<p>Krāslavas novadā atrodas 20 īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (ĪADT) un objekti. Kopumā novadā ir trīs dabas parki, divi dabas liegumi, aizsargājamo ainavu apvidus, kā arī divi ģeoloģiski un ģeomorfoloģiski dabas pieminekļi ar TP definētām robežām un 12 mikroliegumi. No nosauktajām teritorijām 6 ĪADT ietilpst NATURA 2000 sarakstā. Dabas aizsargājamo objektu sarakstu papildina 8 dižkoki.</p> <p>Visas norādītās dabas vērtības ir iekļautas gan Krāslavas novada, gan pagasta (vietējo pašvaldību) plānošanas dokumentos. TP grafiskajā daļā tiek attēlotas ĪADT robežas, kā arī aizsargājamie dabas objekti (dabas pieminekļi). Attiecīga informācija ir pieejama arī digitālā veidā kā TP grafiskās daļas kartes elektroniskā formātā.</p> <p>TP nosaka aprobežojumus un nosacījumus ĪADT teritoriju izmantošanai. Novada TP Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos noteikti likumdošanas un normatīvie akti, kas regulē ĪADT un objektu aizsardzību un izmantošanu. Krāslavas novada TP ir iekļauts risinājumu ietekmes izvērtējums katrai ĪADT. Tā dabas parka „Cārmaņa ezers” teritorijā paredzēts saglabāt dabā esošo pašreizējo teritorijas izmantošanu jeb funkcionālo zonējumu. Saglabājot esošo teritorijas izmantošanu, neplānojot šajā teritorijā blīvas apbūves teritorijas, kā arī nosakot Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos atļautās izmantošanas un aprobežojumus teritorijas funkcionālajā zonējumā, var uzskatīt, ka pašvaldības teritorijas attīstības plānošanas dokuments neradīs būtisku ietekmi uz dabas parkā esošajām dabas un ainaviskām vērtībām. Dabas parkam „Daugavas loki” Krāslavas novada teritorijas plānojuma izstrādē ņemti vērā īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi, un daļēji arī dabas aizsardzības plānā ieteiktie priekšlikumi par nepieciešamajiem grozījumiem spēkā esošajos teritorijas plānojumos, līdz ar to var pieņemt, ka teritorijas plānojums tiešu ietekmi uz dabas parka teritoriju neradīs.</p>	

Pēc dabas parka individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu izstrādes un apstiprināšanas, ieteicams pārskatīt Krāslavas novada TP risinājumus attiecībā uz dabas parka teritorijā noteikto funkcionālo zonējumu, kā arī vietējās pašvaldības teritorijas attīstības plānojumā ieteicams iestrādāt tūrisma infrastruktūras shēmu. Dabas parkam „Dridža ezers” Krāslavas novada teritorijas plānojumā izstrādē ņemti vērā īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi. Aizsargājamo ainavu apvidus „Augšdaugava” teritorijā tiek saglabāta spēkā esošos novada teritoriālo vienību teritorijas plānojumos noteiktā plānotā (atļautā) teritorijas izmantošana un dabā esošā pašreizējā teritorijas izmantošana jeb funkcionālais zonējums – lauku zemes, mežu teritorijas, ūdeņu teritorijas, rūpniecības teritorijas un transporta infrastruktūras teritorijas. Abos dabas liegumos Krāslavas novada teritorijas plānojumā izstrādē ņemti vērā īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi, līdz ar to teritorijas plānojums tieši ietekmi uz dabas lieguma teritoriju neradīs. Dabas liegumu teritorijās tiek saglabāta dabā esošā pašreizējā teritorijas izmantošana ūdens teritorijas un mežu teritorijas.

Pārskata periodā Krāslavas novada teritorijā nav veikta jaunu vidi piesārņojošo vai degradējošo objektu izbūve ĪADT tiešā tuvumā. Pārskata periodā pašvaldības teritorijā nav veiktas darbības, kas varētu radīt tiešus draudus valsts nozīmes ģeoloģisko un ģeomorfoloģisko dabas pieminekļu „Adamovas krauja” un „Sproģu gravas” integritātei vai turpmākai pastāvēšanai.

Jāatzīmē, ka pārskata periodā Krāslavas novadā nav veikta dižkoku atkārtota inventarizācija pilnā apjomā, kā arī nav apzināti potenciālie dižkoki pēc apkārtmēra vai augstuma, kas norādīts LR 16.03.2010. Ministru kabineta noteikumu Nr.264 “Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” 2. pielikumā „Aizsargājami koki – vietējo un svešzemju sugu dižkoki”.

Laika periodā līdz plānošanas dokumenta realizācijai no visām Krāslavas novada ĪADT spēkā esošs dabas aizsardzības plāns (turpmāk tekstā - DAP) bija tikai divām ĪADT, t.i. dabas parkiem „Daugavas loki” un „Dridža ezers”. Plānošanas perioda ietvaros nav sākti jaunu DAP izstrāde. Vienlaicīgi jāatzīmē, ka nevienai no ĪADT nav izstrādāti un apstiprināti individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi. DAP un individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu neesamība vislielāko ietekmi atstāja uz tām ĪADT, kuras kalpo kā tūrisma objekti un attiecīgi pakļautas antropogēnai noslodzei. Līdz ar to nākas secināt, ka TP un SIVN definētie mērķi attiecībā uz ĪADT, t.sk. Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) aizsardzību un atbilstošu apsaimniekošanu ir sasniegti tikai daļēji.

Krāslavas novadā esošās aizsargājamās dabas teritorijas un objekti vienlaicīgi kalpo arī kā tūrisma apskates objekti, līdz ar to svarīgi ir nodrošināt šajās teritorijās un pie šiem objektiem sakārtotu infrastruktūru – nodrošināt norādes zīmes, uzstādīt atkritumu urnas un periodiski apsaimniekot šo infrastruktūru. Tomēr attīstot tūrisma infrastruktūru novada ĪADT un pieaugot apmeklētāju skaitam, ir jāņem vērā, ka pārāk intensīva un nepārdomāta antropogēnā noslodze šajās teritorijās ne tikai var radīt draudus aizsargājamām sugām, bet arī mazināt šo teritorijas galveno vērtību – mazpārveidotu dabas ainavu. Tas savukārt mazinās iespējas un vēlmi apmeklēt šo vietu, līdz ar to kritīsies ĪADT ekonomiskais potenciāls.

Monitoringa ziņojuma apakšnodaļā 2.1.4 „Zeme” veiktā analīze parāda, ka Krāslavas novadā zemes lietojuma veidu struktūra ir saglabājusies gandrīz nemainīga. Līdz ar to pārskata periodā nav notikusi būtiska lauksaimniecības zemju

Pie ilglaicīgām negatīvām ietekmēm uz

renaturalizācija, kas noved pie transformācijas meža zemēs. Tomēr kā negatīvs fakts jāatzīmē tendence, ka līdz ar iedzīvotāju skaita samazināšanos, lauksaimniecības zemes, t.sk. bioloģiski vērtīgas pļavas aizaug ar krūmāju.

ĪADT un bioloģisko daudzveidību pieskaitāma arī lauksaimniecības zemju renaturalizācija (aizaugšana), kas noved pie transformācijas meža zemēs. Rezultātā samazinās bioloģiski vērtīgo ilgstoši kultivēto pļavu biotopu aizņemtā platība, kas savukārt veicina īpaši aizsargājamo augu sugu un dzīvnieku sugu (galvenokārt bezmugurkaulnieku un putnu, piem. griežu) atradņu skaita samazināšanos.

Pārskata periodā Krāslavas novada plānošanas dokumenta īstenošanas periodā ir realizēti vairāki vides projekti:

2016. gadā Krāslavas novada dome ar Latvijas vides aizsardzības fonda finansiālo atbalstu īstenoja projektu, kura ietvaros Adamovas dabas takas kritiskajās vietās veikti infrastruktūras uzlabojumi. Uzlaboti tiltiņi, margas, laipas, pakāpieni, kā arī atjaunotas šūpoles, norāde un lapene, lai takas apmeklētāji varētu izbaudīt dabas vērtības un nesteidzoties pavadīt laiku. Diemžēl koka konstrukciju mūžs ir visai īss. Turpmākajā TP realizācijas periodā plānots darbus turpināt – aktivitātes apgrūtina tas, ka daļa no dabas takas atrodas vairāku personu privātpašumā.

Adamovas ainavu takas apsaimniekošanā tiek realizēta publiskā privātā partnerība, jo pašvaldība un biedrības, piemēram, biedrība „Kruoslavys amatnīku bruoliste”, piesaistot projektu finansējumu, iekļaujot objektu tūrisma maršrutos, kā arī organizējot talkas un regulārus uzturēšanas darbus, apsaimnieko daļēji privātpersonām piederošu dabas taku.

Priedaines skatu torņa apsaimniekošanā tiek realizēta valsts – pašvaldības partnerība, jo pašvaldība un Latvijas valsts meži ir piesaistījuši finansējumu torņa izbūvei kopprojekta ietvaros 2007. gadā. LVM turpina objekta apsaimniekošanu, pašvaldība līdzdarbojas, iekļaujot objektu tūrisma maršrutos. 2018. gadā AS “Latvijas valsts meži” ir atjaunojusi 32 m augsto skatu torni. Tornis paver iespēju baudīt Daugavas senlejas ainavas un Krāslavas pilsētas, un ir viens no Krāslavas novada populārākajiem tūrisma objektiem

Plānošanas dokumenta realizācijas pārskata periodā ir uzsākts darbs pie velomaršruta izveides dabas parkā “Daugavas loki”. Šis darbs ir pabeigts 2018. gadā. Velomaršrutam ir piešķirts Latgales reģionālās nozīmes statuss un

numurs 35. Velomaršrutā ir iespēja iepazīt dabas parku "Daugavas loki", kas izveidots, lai saglabātu unikālos dabas kompleksus, dabas, kultūrvēstures vērtības un maz pārveidotas savdabīgās ainavas Daugavas augšteces senielejas Naujenes – Krāslavas posmā. Velomaršrutā ir iespēja tuvāk iepazīt latviešu, krievu, poļu kultūrvēsturisko mantojumu un vietējo iedzīvotāju ikdienas dzīvi. Abos Daugavas krastos ir piedāvājumi dažādot braucienu ar zirgu izjādēm un nobraucieniem ar laivām un ploštiem. Maršruts ir apļveida ar kopējo maršrutu garumu – 128 km.

Ūdens tūrisma un zivsaimniecības attīstībai 2014. gadā izstrādāts Krāslavas novada publisko ezeru un upju apsaimniekošanas plāns 2014. – 2018. gadam. Plāna galvenais izaicinājums ir novada publisko ūdeņu pieejamības sekmēšana un publisko pludmaļu labiekārtošana tūrisma un uzņēmējdarbības attīstībai.

2014. gadā ir izstrādāts arī tehniskais projekts Daugavas labā krasta attīstībai Krāslavā, ar domu veidot ainavisku promenādi pa Kaplavas un Vidzemes ielām, veidojot skatu un atpūtas vietas.

Ir nepieciešams turpināt pārrobežu projektus ar blakus esošo dabas teritoriju (Aukštaitija Lietuvā, „Braslavskije ozjera” Baltkrievijā) pašvaldībām un nevalstiskajām organizācijām par labās prakses pieredzei dabas objektu apsaimniekošanā, turpināt veikt vides monitoringu un analizēt vides piesārņojuma riskus sakarā ar kopējo ūdensteci Dvinu-Daugavu.

Krāslavas novada dome ar Valsts Zivju fonda atbalstu ir atsākusi regulāru zivju resursu papildināšanu novada teritorijā esošajos publiskajos ezeros, kā arī ezeros, kuros zvejas tiesības pieder valstij. Tiek izstrādāti novada ezeru zivsaimnieciskās ekspluatācijas noteikumi. Pašvaldība regulāri veic zivju resursu uzraudzību un kontroli novada teritorijā esošajās ūdenstilpnēs, un tiek rīkoti reidi sadarbībā ar valsts institūcijām un iedzīvotājiem. Saskaņā ar Krāslavas novada Attīstības nodaļas datiem (2018.) 2012.-2017.gadā ar Zivju fonda atbalstu Krāslavas novada ezeros ir ielaisti 78 160 zandarta mazuļi un 8090 zušu mazuļi, iegādāts aprīkojums maluzvejniecības izskaušanai (3 laivas un 3 laivu motori, jaudīgs 20 Zs laivas motors, 3 piekabes, 3 meža kameras), izstrādāti zivsaimnieciskās ekspluatācijas noteikumu Krāslavas novada domes ezeriem (Ārdavs, Lielais Gaušļa, Cērpa, Mazais Gaušļa, Šilovkas, Zirga, Baltais, Ota, Garais, Skaistas, Stirnu).

Ļoti liels potenciāls ir Sauleskalna ezerzemes kā dabas un rekreācijas tūrisma galamērķim. Uz Sauleskalnu, kas atrodas dabas parkā "Dridža ezers", Krāslavas novada pašvaldība, piesaistot projekta līdzekļus, ir noasfaltējusi ceļu. Diemžēl privātpašnieki objektu neattīsta.

Sauleskalna apkārtnes dziļie un tīrie ezeri ir pazīstami ar savām unikālām dabas vērtībām – nekur citur Latvijā un arī Baltijā nav vienkopus sastopami tik daudzi lieli un tīri dzidrūdens ezeri. Diemžēl šobrīd Sauleskalna ezeri daudzviet ir aizauguši, kā arī to apkārtnes ainava degradējas, galvenokārt aizaugšanas dēļ. TP realizācijas turpmākajā periodā ir plānots īstenot Latvijas Dabas fonda projektu „Vides apziņas celšana par dzidrūdens ezeriem un to videi draudzīgu apsaimniekošanu Latgalē”, ko finansiāli atbalstīs Latvijas Vides aizsardzības fonds.

Veicināt dabas aizsardzības un
saimniecisko interešu
līdzsvarotību

Pamatojoties uz likuma „Par pašvaldībām” 43. panta ceturto daļu, Ģenētiski modificēto organismu aprites likuma 22. panta otro daļu, pārskata periodā 19.03.2015. apstiprināti Krāslavas novada pašvaldības saistošie noteikumi Nr.2015/5 „Par ģenētiski modificēto kultūraugu audzēšanas aizliegumu Krāslavas novada pašvaldības administratīvajā teritorijā”.

Ainavu aizsardzība

Saglabāt dabas un kultūrvēsturisko mantojumu, ainavisko un bioloģisko daudzveidību (VP 1.1.nod.)

Ainavu aizsardzība

Teritorijas izmatošanas un apbūves noteikumos noteiktas prasības būvniecībai un ainavas saglabāšanai gan ĪADT ietvaros, gan pārējā novada teritorijā, lai samazinātu esošo ainavas elementu būtiski vizuālu pārveidošanu, tādejādi arī saglabājot kultūrvēsturiskās vides īpatnības un ainavvides ekoloģisko kvalitāti visā pašvaldības teritorijā.

Tomēr pirms Krāslavas novada TP izstrādes nav veikta ainavu izpēte, identificējot ainavu ziņā vērtīgākas novada vietas. Tā piemēram, Sauleskalna apkārtnes ezeraines ainava noteikti būtu izdalāma kā nacionālas nozīmes ainavu telpa. Šīs teritorijas ainavām ir augsta ekoloģiskā nozīme un tajā vērojami Latvijai unikāli panorāmas ainavu skati. Būtu jāapsver arī iespēja atjaunot skatu torni Sauleskalnā, kas tur ir bijis 20.gs. 30.jos gados. Virkne citu teritoriju atbilst reģionālas un novada nozīmes ainavu telpas statusam, piemēram, Daugavas senieleja, teritorijas aizsargājamā ainavu apvidū „Augšdaugava”, teritorijas Krāslavas novada ziemeļu daļā, kur raksturīgas Latgales augstienes pauguraiņu ainavas, kas veidojušās galvenokārt ledāja iedarbības rezultātā. Šīs teritorijas ietver ainaviski augstvērtīgas ezeraines ar tāliem, vizuāli atraktīviem skatiem pār ezeru spoguļiem un mežu nogabaliem.

Viena no problēmām, kas skar ainavu saglabāšanos, ir aizaugšana un ainavu noslēgšanās, kokiem aizsedzot skatus un ainavu koridorus (19. attēls).



19. attēls. Skats no Bleideļa kalna virsotnes uz austrumiem, uz Ota ezeru 20.gs. 30.jos gados (pa kreisi - 30. gadu atklātne – fotogrāfijas autors Valdemārs Upītis) un 2000. gadā (pa labi – fotogrāfijas autors Māris Locs). Māra Loca kolekcija, attēlu vietne: <https://www.delfi.lv/turismagids/latvija/toreiz-un-tagad-ka-mainijusies-latvija-pedejo-100-gadu-laika.d?id=48524285&page=9>

Lielā mērā ainavu saglabāšanu, novācot aizaugumu, kavē tas, ka lielākā daļa teritoriju ir privātīpašums. Tomēr ņemot vērā pozitīvo pieredzi, kad pašvaldība un tās aģentūra „Labiekārtošana K” ir izveidojusi sekmīgu sadarbību ar īpašniekiem, kopīgi apsaimniekojot gan Adamovas dabas taku, gan Karņicka kalnu, gan izveidotos velomaršrutus, varētu meklēt problēmas risinājumus.

Pārskata periodā Krāslavas novadā nav papildus veikta ainavu inventarizācija, kā arī nav sagatavoti ainavu

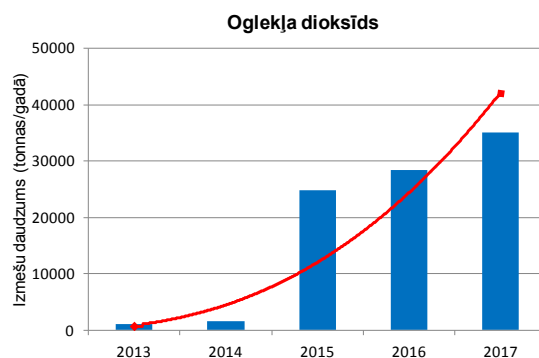
Vērtīgo un izcilo ainavu aizsardzībai ir ieteicams izstrādāt ainavu ekoloģiskos plānus un attiecīgo pasākumus, kas ļaus saglabāt ainavas daudzveidību un uzlabot tās kvalitāti

ekoloģiskie plāni. Patlaban šo dabas vērtību saglabāšanai un ilgtspējīgai apsaimniekošanai pietrūkst arī pasākumu plāna ainavu kvalitātes uzlabošanai. Tā kā nav veikta vērtīgo ainavu kartēšana, nav arī nodrošināta informatīvā bāze ainavu aizsardzībai teritorijas plānotās (atļautās) izmantošanas kontekstā.

Līdz ar to nākas secināt, ka TP un SIVN definētie mērķi attiecībā uz ainavu aizsardzību un atbilstošu apsaimniekošanu ir sasniegti tikai daļēji.

2.1.6 Klimats

Plānošanas dokumenta/ SIVN uzdevumi, plānotais stāvoklis/ normatīvos aktos noteikts	Rezultāti, situācijas raksturojums	Komentāri
<p>Klimata pārmaiņas</p> <p>Nepārsniegt siltumnīcefekta gāzu (SEG) emisijas Latvijai noteiktās saistības</p>	<p>Klimata pārmaiņas</p> <p>LVĢMC publiski pieejamajā datu bāzē „2. Gaisa kopsavilkumi” pozīcijā „Izmeši” apkopotās statistiskās informācijas [4] analīze par gaisa piesārņojumu un izmešiem teritoriālā griezumā laikā no 2013. līdz 2017. gadam parāda, ka siltumnīcas efektu izraisošās gāzes – oglekļa dioksīda izmešu apjomi, ko rada dažādu veidu iekārtas (rūpnieciskās iekārtas, enerģētikā izmantojamās iekārtas u.c.), Krāslavas novada teritorijā kopumā ir tendence palielināties (20. attēls). Pārskatos nav sniegta informācija par citas siltumnīcas efektu izraisošās gāzes – metāna CH₄ izmešu apjomiem Krāslavas novadā. Jāpatur prātā, ka metāns kā siltumnīcas efektu izraisošā gāze spēj absorbēt 28 reizes vairāk Zemes izstarotā siltuma, līdz ar to šīs gāzes ietekme uz globālo sasilšanu ir daudz būtiskāks nekā oglekļa dioksīdam.</p>	<p>Saules enerģijas izmantošana un energoefektivitātes pasākumu īstenošana, kā arī AER izmantošana siltuma ražošanai mazina klimata pārmaiņas izraisošās ietekmes, kā arī sekmē līdzekļu ekonomiju. Tomēr augsto ieviešanas izmaksu dēļ šo pasākumu realizācija gan visā valsts teritorijā, gan Krāslavas novada teritorijā norisinās gausi.</p>



20. attēls. Siltumnīcas efektu izraisošās gāzes CO₂ – oglekļa dioksīda izmešu izmaiņas Krāslavas novadā periodā no 2013. līdz 2017. gadam. Ar sarkano līniju atspoguļotas izmaiņu tendences līknes. Datu avots: LVGMC, 2018 [4]

Tas ļauj secināt, ka TP un SIVN definētie mērķi attiecībā uz siltumnīcas efekta gāzu emisijas samazināšanu faktiski nav sasniegti.

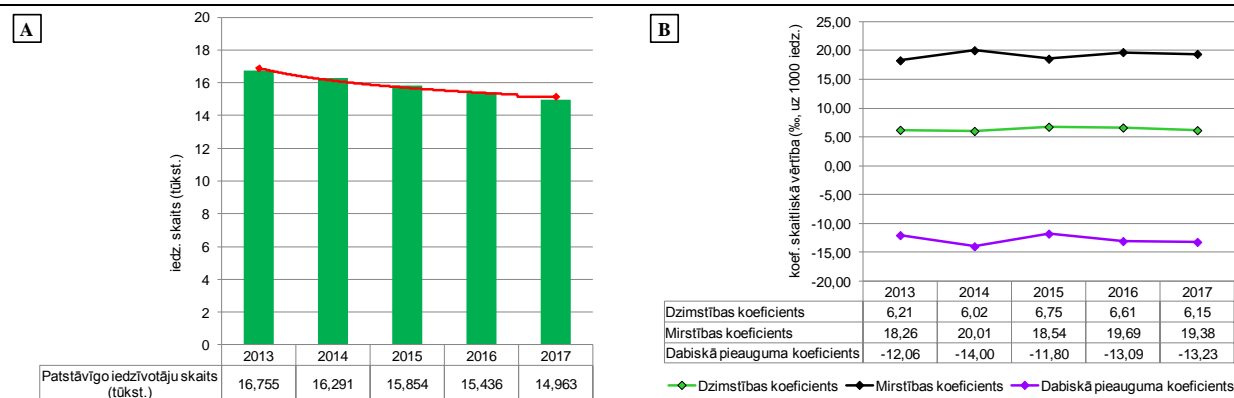
Jau iepriekš monitoringa ziņojuma 2.1.1. apakšnodaļā „Gaiss” ir analizēti dati par AER izmantošanu enerģijas un siltuma ražošanā Krāslavas novadā. Kā jau atzīmēts, būtisks AER īpatsvars kurināmā izmantošanas struktūra vērtējams pozitīvi, jo tiek veicināta modeļa maiņa atbilstoši ilgtspējīgas attīstības uzstādījumiem. Būtiski arī atzīmēt, ka ekspluatējamo iekārtu skaita dinamikā vērojama fosilā kurināmā izmantošanas samazināšanās un AER izmantošanas pieaugums (4. attēls iepriekš), kas liecina par jaunu tehnoloģiju ieviešanu un resursu racionālu izmantošanu siltuma un enerģētikas objektos. Teritorijas plānojumā ir noteikti nosacījumi alternatīvo elektroapgādes objektu izvietojumam.

2014. gadā tika pabeigts KPFI „Siltumnīcefekta gāzu emisijas samazināšanas un energotaupības pasākumi ārstniecības iestādē „Krāslavas slimnīca””. Projekta ietvaros tika veikta veco PVC logu stiklu nomaiņa ar inoatīviem energotaupīgiem logiem, apkures sistēmas renovācija, tajā skaitā termoregulējošo ventiļu uzstādīšana un stiebru savienojumu izveide, esošā apgaismojuma energoefektivitātes uzlabošanas pasākumi un spuldžu nomaiņa uz diožu LED tipa apgaismojumu. Kopējās projekta izmaksas ir EUR 232417,87, t.sk. Klimata pārmaiņu finanšu instrumenta finansējums – EUR 174649,01, SIA „Krāslavas slimnīca” finansējums – EUR 57768,86.

2.2 Monitoringa priekšmets - sociālie faktori

Plānošanas dokumenta/ SIVN uzdevumi, plānotais stāvoklis/ normatīvos aktos noteikts	Rezultāti, situācijas raksturojums	Komentāri
<p>Iedzīvotāji</p> <p>Radīt līdzvērtīgus dzīves un darba apstākļus visiem iedzīvotājiem neatkarīgi no dzīves vietas, sekmējot uzņēmējdarbību reģionos, attīstot kvalitatīvu transporta un komunikāciju infrastruktūru un publiskos pakalpojumus (Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam)</p> <p>Latgales reģions ir labi sasniedzams, starptautiski konkurētspējīgs reģions ar sabalansētu daudznozaru ekonomiku un augstu iedzīvotāju izglītības un dzīves līmeni (Latgales reģiona teritorijas plānojums 2006. – 2026)</p> <p>Krāslavas novada teritorija iekļaujas pierobežas teritorijā - teritorijā ar īpašu režīmu un statusu, kuras uzdevums nodrošināt pierobežu teritorijā</p>	<p>Plānošanas dokumenta īstenošanas viens no mērķiem ir dzīves, darba un atpūtas kvalitatīvu apstākļu nodrošināšana iedzīvotājiem. Vienlaicīgi iedzīvotāji ir ne tikai TP realizācijas objekts (TP paredzēts cilvēkiem), bet arī subjekts (cilvēki realizē TP). Tāpēc no plānošanas dokumenta īstenošanas viedokļa ir ļoti būtisks nodrošinājums ar cilvēkresursiem, kā arī šo resursu pieejamības un izmaiņu tendences.</p> <p>Saskaņā ar Centrālās statistikas pārvaldes (turpmāk tekstā – CSP) publiski pieejamajā datu bāzē „Iedzīvotāji” apkopotajiem statistiskajiem datiem [32-34], pārskata periodā Krāslavas novadā ir vērojama iedzīvotāju skaita samazināšanās tendence (21. attēls A). Proti, 2013. gadā, pārskata perioda sākumā novadā bija 16 755 patstāvīgo iedzīvotāju, bet 2017. gadā, pārskata perioda beigās bija 14 963 patstāvīgo iedzīvotāju. Tātad iedzīvotāju skaits ir sarucis par 1792 cilvēkiem. Procentuālā izteiksmē iedzīvotāju skaita samazinājums attiecībā pret 2013. gadu ir -10,7 % un atspoguļo kopējo negatīvo tendenci, kas vērojama gan daudzviet valstī, gan arī daudzās Latgales reģiona novados.</p> <p>Iedzīvotāju skaita samazināšanās ir skaidrojama ar relatīvi zemu dzimstību (21. attēls B – dzimstības koeficienta vērtības) un vienlaicīgi augstu mirstību (21. attēls B – mirstības koeficienta vērtības). Tā rezultātā viens no būtiskākajiem demogrāfiskajiem parametriem – dabiskais pieaugums, kas raksturo iedzīvotāju ataudzi, ilgstoši saglabājas negatīvs (21. attēls B – dabiskā pieauguma koeficienta vērtības).</p>	<p>Iedzīvotāju skaitam ir tendence samazināties, jo demogrāfiskā situācija aizvien ir ar negatīvu bilanci.</p>

līdzvērtīgu attīstību un apdzīvotību, lai pierobežas iedzīvotājiem tiktu nodrošināti līdzvērtīgi dzīves un darba apstākļi, transporta un sakaru pieejamība (TP 1.nod.).



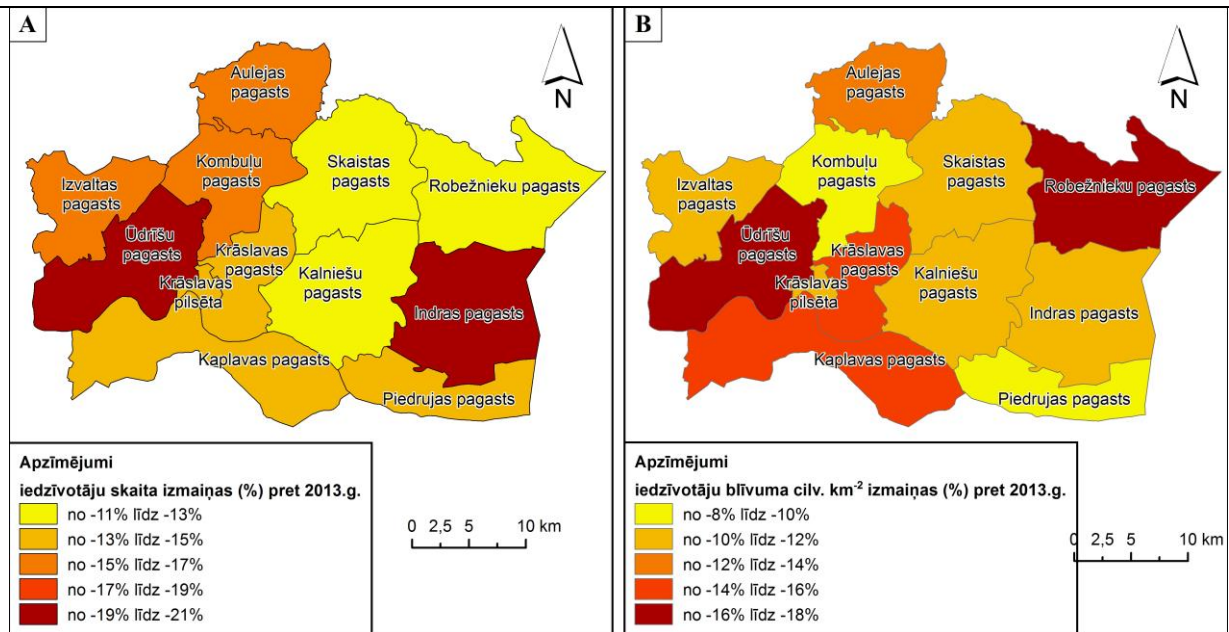
21. attēls. Iedzīvotāju skaita (A) un demogrāfisko raksturlielumu (B) izmaiņas Krāslavas novadā periodā no 2013. līdz 2017. gadam. Ar sarkano attēla A daļā līniju atspoguļota izmaiņu tendences līkne. Datu avots: CSP, 2018 [32-34]

Līdztekus nelabvēlīgai demogrāfiskai situācijai novadā, iedzīvotāju skaita samazināšanos veicina arī emigrācija (4. tabula).

4. tabula. Pārskats par migrācijas raksturlielumu izmaiņām Krāslavas novadā periodā no 2013. līdz 2017. gadam. Datu avots: CSP, 2018 [32]

	2012	2013	2014	2015	2016
migrācijas saldo (iebr./izbr. iedz. skaita starpība)	-262	-209	-231	-271	-223
migrācijas saldo koeficients (uz 1000 iedzīvotāju)	-15,64	-12,83	-14,57	-17,56	-14,90

Analizējot LR Iekšlietu Ministrijas Pilsonības un Migrācijas Lietu Pārvaldes (turpmāk tekstā - PMLP) publiski pieejamajā datu bāzē „Statistika - Iedzīvotāju reģistrs” apkopotos statistiskos datus pagastu griezumā [35], ir redzams, teritoriāli nevienā no pagastiem nav iedzīvotāju pieauguma, procentuāli visvairāk iedzīvotāju skaits ir samazinājies Ūdrīšu un Indras pagastos, kur pārskata periodā tas veido faktiski piekto daļu no iedzīvotāju skaita (22. attēls A). Normalizējot šīs izmaiņas attiecībā pret pagastu platību un vērtējot iedzīvotāju blīvuma izmaiņas salīdzinājumā ar 2013.g. ir redzams, ka iedz. blīvuma samazinājums visvairāk skāris jau nosaukto Ūdrīšu pagastu un Robežnieku pagastu (22. attēls B).



22. attēls. Iedzīvotāju skaita izmaiņu atainojums, ņemot vērā skaita samazinājumu procentuālā izteiksmē (cilvēku skaita izmaiņas salīdzinājumā ar 2013.g. - A) un to normalizējot attiecībā pret pagastu platību (iedzīvotāju blīvuma izmaiņas salīdzinājumā ar 2013.g. - B) Krāslavas novadā periodā no 2013. līdz 2017. gadam. Datu avots: PMLP, 2017 [35]

Teorētiski, no plānošanas un teritorijas apsaimniekošanas viedokļa, apdzīvojuma struktūras attīstība, pieaugot iedzīvotāju skaitam, ietekmē piesārņojuma slodzes pieaugumu, vienlaicīgi nodrošinot atsevišķu vides jomu pozitīvu attīstību, piemēram, atkritumu apsaimniekošanu, arī notekūdeņu apsaimniekošanu. Tomēr tā kā Krāslavas novadā pārskata periodā vērojama iedzīvotāju skaita samazināšanās, tad šī teorētiskā nostādne nerealizējas. Izvērtējot iepriekš izklāstītos demogrāfiskos datus, nākas secināt, ka iedzīvotāju skaita samazināšanās tendence var negatīvi ietekmēt TP realizāciju plānošanas perioda otrajā posmā līdz 2023. gadam, kā arī nākošajā plānošanas periodā. Faktiski cilvēkresursu samazināšanās un attiecīgi sociālas un ekonomiskās aktivitātes kritums rada bažas par ilgtspējīgas attīstības nosacījumu izpildi TP turpmākai īstenošanai. Tādejādi TP definētie mērķi sociālajā jomā sasniegti tikai daļēji.

Attīstot pašvaldības pārziņā esošo tūrisma un rekreācijas infrastruktūru un labiekārtojot atpūtas vietas, tiek paplašinātas rekreācijas iespējas novada iedzīvotājiem. Līdz šim veselības veicināšanas pasākumi ir notikuši galvenokārt pašvaldības izglītības iestādēs, aktīvākās no tām - PII „Pienenīte” un PII “Pīlādzītis”, Krāslavas sporta skola, Varavīksnes vidusskola, Krāslavas Valsts ģimnāzija, Robežnieku pamatskola. Krāslavas Sporta skola rīko tradicionālos tautas skrējienus (piedalās 200 – 300 dalībnieki), vietēja un pārrobežu līmeņa sacensības basketbolā,

volejbolā, novusā un tml. Tāpat pašvaldība arī atbalsta Krāslavas biedrību aktivitātes un projektus veselības veicināšanas un sporta jomā. Aktīvākās biedrības, kas organizē masu sporta pasākumus ar pašvaldības līdzdalību – “Sportists”, Krāslavas volejbola, futbola un basketbola biedrības, “Sporta klubs “Krāslava”. Atkarību profilakse notiek galvenokārt vispārējās izglītības iestādēs, sadarbojoties ar Izglītības un kultūras nodaļas sociālo pedagogi un pašvaldības policiju. 2016. gadā pašvaldība no saviem budžeta līdzekļiem ir uzstādījusi 2 zīdaiņu pārtīšanas galdiņus – Tūrisma informācijas centrā un Kultūras namā.

2016. gadā ir iestājusies Nacionālajā veselīgo pašvaldību tīklā un 2017. gadā ir uzsākts ESF Veselības veicināšanas projekts, kura ietvaros uzsākta 3 gadu programma ar kompleksām aktivitātēm Krāslavas novada iedzīvotāju slimību profilaksei un veselības veicināšanai veselības dienas, veselības svētki, fizisko aktivitāšu (teniss, nūjošana, joga, vingrošana, peldētapmācības, vingrošana ūdenī) cikli, interaktīvas nodarbības topošajiem, esošajiem vecākiem, senioriem un pansionātos dzīvojošajiem, nometnes novada bērniem, vingrošanas nodarbības 10 uzņēmumos/organizācijās strādājošajiem, slimību profilakses nodarbības un info cikli jauniešiem skolās par reproduktīvo veselību.

Iedzīvotāji arī paši iesaistās savas dzīves vides uzlabošanā, tai skaitā saistībā ar fiziskām aktivitātēm, piemēram, 2013. – 2017. gadā vairākas biedrības iegādājās trenāžierus savu biedru fizisko aktivitāšu veicināšanai, tai skaitā publiski pieejamus āra trenāžierus Krāslavā, sakārtoti vairāki sporta laukumi. Par tradīciju kļūst velo braucienu organizēšana, tai skaitā pilsētas svētkos.

Pārskata periodā Krāslavas novadā ir realizēta virkne projektu, lai uzlabotu dzīves un darba apstākļus:

- Skaistas pagasta pārvaldē - 2014. gada feldšeru un vecmāšu punkts (turpmāk tekstā FVP) un pagasta pārvalde pārcēlās uz slēgtās skolas ēku un izvietojās izremontētās telpās. Feldšeru un vecmāšu punkts izbūvēta uzbrauktuve invalīdiem un māmiņām ar ratiņiem.
- Kalniešu pagasta pārvaldē - FVP vides pieejamībai arī izbūvēts uzbraucamais celiņš invalīdiem un māmiņām ar ratiņiem; realizēta ielu apgaismes projekta daļa no budžeta - pieslēgtas 14 ielu apgaismes laternas, 2018. gadā paredzēta projekta otrās daļas realizācija, uzstādot vēl 4 ielu apgaismes laternas.
- Ūdrīšu pagasta pārvalde - veikti kosmētiskie remontu Augstkalnes un Borovkas FVP, izveidoti piebraucamie ceļi cilvēkiem ar īpašām vajadzībām, veikti malkas šķūņu remontu;
- Izvaltas pagasta pārvalde - realizēta projekta „Kanalizācijas tīkla izveidošana Izvaltas ciematā” 2. kārtā; 2017.g. projekta „Ārējo tīklu izveidošana Izvaltas ciematā” ietvaros ierīkots ielu apgaismojums;
- Piedrujas pagasta pārvalde - 2018. gada Piedrujas pagasta teritorijā Lupandu ciematā no budžeta līdzekļiem tiek veikta ūdensvada rekonstrukcija 800 metri; pie Saieta nama tiek ierīkots apgaismojums (izlietoti 750 eiro no pagasta budžeta); ar pagasta iedzīvotāju spēkiem tiek atjaunots ceļš un peldvieta Kolodas ezerā; „Piedrujai 400” svētkiem tiek izbūvēta jauna estrāde (izlietoti 2 000 EUR no budžeta).
- Robežnieku pagasta pārvalde - veikts Skuķu FVP remonts un Skuķu aprūpes centrā veikti remontdarbi un nopirkts kardiogrāfs.

	<ul style="list-style-type: none"> • Indras pagasta pārvalde - 2013. gadā Indrā izveidota sociālā māja (3 dzīvokļi), 2014. – 2015. gados izremontēts procedūru kabinets un ārsta pieņemšanas kabinets Indras ambulancē. • Kaplavas pagasta pārvalde - FVP izremontēta tualetes telpa, ierīkots panduss, viss nepieciešamais klientiem ar īpašām vajadzībām. • Kombuļu pagasta pārvalde - laika posmā no 2012. līdz 2017. gadam ir veikts kosmētiskais remonts Kombuļu FVP un iegādāts kardiogrāfs, 2015.gadā pie Kombuļu pagasta pārvaldes ēkas, veicot labiekārtošanas darbus, uzbūvēts uzbraucamais celiņš invalīdiem un māmiņām ar ratiņiem. <p>Līdz ar to var secināt, ka TP realizācijas ietvaros ir vērojamas pozitīvas iezīmes dzīves un darba apstākļu uzlabošanā un publisko pakalpojumu sniegšanā.</p>	
--	---	--

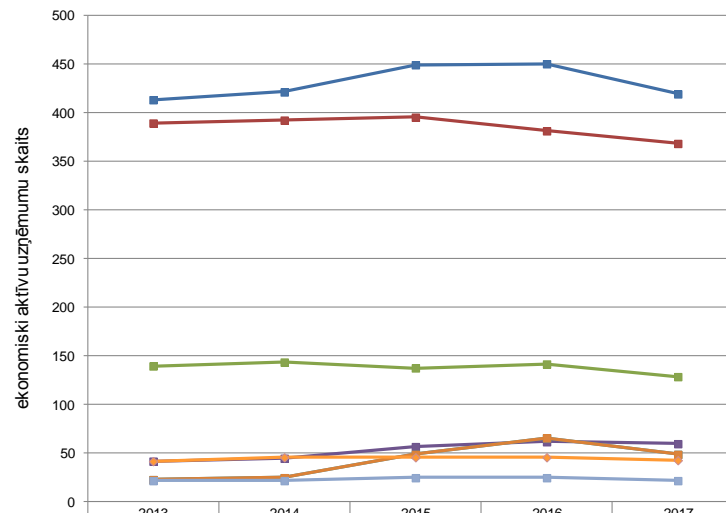
2.3 Monitoringa priekšmets - ekonomiskie faktori

Plānošanas dokumenta/ SIVN uzdevumi, plānotais stāvoklis/ normatīvos aktos noteikts	Rezultāti, situācijas raksturojums	Komentāri
<p>Tautsaimniecības nozaru attīstība</p> <p>Veicināt tautsaimniecības attīstību</p> <p>Transporta sistēmas, t.sk. infrastruktūras sakārtošana un uzlabošana</p> <p>Tūrisma infrastruktūras pilnveidošana/uzlabošana/sakārtošana un pieejamības veicināšana</p>	<p>Uzņēmējdarbības attīstība ir cieši saistīta ar ekonomisko attīstību un labklājības celšanos, kas, savukārt, rada pieprasījumu pēc dažāda veida pakalpojumiem un sekmē infrastruktūras pilnveidošanos. Saskaņā ar CSP publiski pieejamajā datu bāzē „Uzņēmumu skaits” pozīcijā „Tirgus sektora ekonomiski aktīvi uzņēmumi statistiskajos reģionos, pilsētās un novados sadalījumā pa uzņēmumu lieluma grupām pēc nodarbināto skaita un galvenajiem darbības veidiem (NACE 2. red.)” apkopotajiem statistiskajiem datiem [36], populārākās uzņēmējdarbības jomas Krāslavas novadā pēc uzņēmumu skaita ir:</p> <ul style="list-style-type: none"> • lauksaimniecība un zivsaimniecība • augkopība un lopkopība, medniecība un saistītas palīgdarbības • vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība; automobiļu un motociklu • apstrādes rūpniecība • profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi • mazumtirdzniecība, izņemot automobiļus un motociklus • mežsaimniecība un mežizstrāde • operācijas ar nekustamo īpašumu <p>Pārskata periodā gandrīz uz pusi palielinājies ekonomiski aktīvo uzņēmumu skaits mazumtirdzniecības</p>	<p>Veicināt tautsaimniecības</p> <p>Ekonomiskie faktori Krāslavas novadā lielā mērā ir atkarīgi no kopējās ekonomiskās situācijas valstī, kā arī no valsts ārpolitikas (piem., noteiktu produktu eksporta kritums uz Krievijas Federāciju pēc ES sankciju ieviešanas; ierobežojumi starptautiskajos</p>

mežsaimniecības un mežizstrādes jomā, bet nedaudz samazinājies lauksaimniecības un zivsaimniecības, kā arī vairumtirdzniecības, augkopības un lopkopības jomās (23. attēls).

2017.gadā lielus zaudējumus lauksaimniekiem nodarīja ne tikai plūdi, bet arī Āfrikas cūku mēris. No lielākajām saimniecībām, kam cūkkopība bija attīstīta kā nozare, divās saimniecībās tika sadedzinātas visas cūkas un vairs saimnieki cūkas neaudzē (z/s „Apskalnes” sadedzināja 200 bekonus, saimniecība tika izlikvidēta pilnībā, tagad audzē graudaugus un rapsi), z/s „Vālodzīte” (sadedzināja 49 cūkas), palika graudkopības nozare. Lielās saimniecības, kuras ieguldīja līdzekļus biodrošības ievērošanai un noturējās virs ūdens ir: z/s „Līva”, z/s „Zareče” un z/s „Ezeriņi”. Cūku mēris pamatīgi ir samazinājis cūku skaitu arī novada piemājas saimniecībās.

ekonomiskajos sakaros un tml.)



	2013	2014	2015	2016	2017
Lauksaimniecība un zivsaimniecība	413	421	449	450	419
Augkopība un lopkopība, medniecība un saistītas palīgdarbības	389	392	395	381	368
Vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība; automobiļu un motociklu	139	143	137	141	128
Apstrādes rūpniecība	41	44	56	61	59
Mazumtirdzniecība, izņemot automobiļus un motociklus	22	24	48	65	48
Mežsaimniecība un mežizstrāde	22	24	48	65	48
Operācijas ar nekustamo īpašumu	21	21	24	24	21
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi	41	45	45	45	42

- Lauksaimniecība un zivsaimniecība
- Augkopība un lopkopība, medniecība un saistītas palīgdarbības
- Vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība; automobiļu un motociklu
- Apstrādes rūpniecība
- Mazumtirdzniecība, izņemot automobiļus un motociklus
- Mežsaimniecība un mežizstrāde
- Operācijas ar nekustamo īpašumu

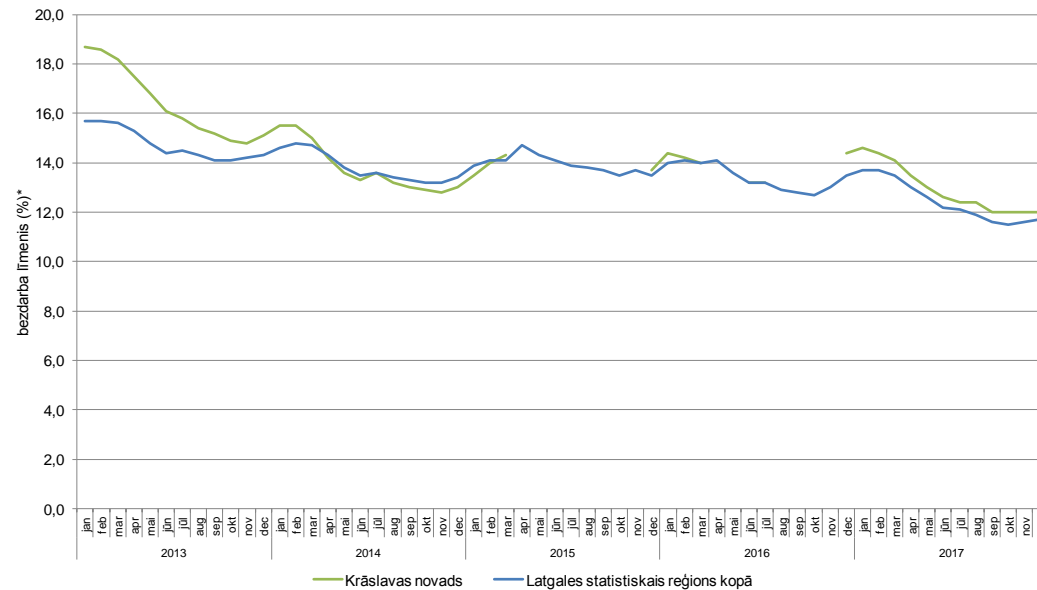
23. attēls. Populārāko nozaru ekonomiski aktīvo uzņēmumu skaita izmaiņas Krāslavas novadā periodā no 2013.

līdz 2017. gadam. Datu avots: CSP, 2018 [36]

Uzņēmējdarbība novadā cieši saistīta ar vietējo resursu izmantošanu. Attīstītākās nozares ir lauksaimniecība, augkopība un lopkopība un ar tām saistītā rūpnieciskā ražošana, lauksaimniecības produktu pārstrāde, mežizstrāde un kokapstrāde.

Krāslavas novadā ir izcils potenciāls rekreācijas un dabas tūrisma attīstībai, to uzņēmumu skaits, kas sniedz ar tūrisma un atpūtu saistītus pakalpojumus, arvien pieaug, tādējādi diversificējot lauku teritoriju izmantošanu un pilnvērtīgi izmantojot pašvaldības teritorijā esošo dabas un kultūrvēsturisko mantojumu.

Nozīmīgs Krāslavas novada TP īstenošanas efektivitātes rādītājs ekonomiskā griezumā ir bezdarba līmenis un tā dinamika pārskata periodā. Bezdarbnieku skaits vidēji ir apmēram 14 līdz 16% no darbības vecuma iedzīvotāju skaita novadā. Pēc Nodarbinātības valsts aģentūras (turpmāk - NVA) apkopotās statistiskās informācijas [37], pārskata periodā ir vērojama pakāpeniska bezdarba līmeņa samazināšanās Krāslavas novadā, kas sasaucas ar reģistrēto bezdarbnieku skaita samazināšanos arī Latgales reģionā kopumā (24. attēls). Šī tendence, neapšaubāmi, vērtējama pozitīvi.



24. attēls. Bezdarba līmeņa izmaiņas Krāslavas novadā un Latgales reģionā periodā no 2013. līdz 2017. gadam. *bezdarba līmenis izteikts kā bezdarbnieku skaits no darbības vecuma iedzīvotāju skaita. Pārtraukumi Krāslavas novada bezdarba līmeņa izmaiņu līknē (zaļā līnija) skaidrojami ar datu iztrūkumu par atbilstošajiem periodiem NVA bezdarba statistikas pakojumos. Datu avots: NVA, 2018 [37]

	<p>TP realizācijas turpmākajā periodā ir paredzētas izveidot preču zīmi “Ražots Krāslavas novadā”, kuras mērķis būs atbalstīt Krāslavas novadā ražojošos un pakalpojumu sniedzējos uzņēmumus, veicināt Krāslavas novada vietējo produktu realizāciju un atpazīstamību, pārdošanas apjoma pieaugumu, tādējādi sekmējot Krāslavas novada popularizēšanu.</p> <p>Tālākie projekti, kas tiek plānoti Krāslavas novadā, galvenokārt būs saistīti ar 1) pieveidceļu un citas nepieciešamās infrastruktūras nodrošināšanu uzņēmumiem, kas rada darba vietas un/ vai veic privātus ieguldījumus, 2) pašvaldībai piederošu degradētu teritoriju un ēku sakārtošana, lai sakārtotās teritorijas piedāvātu uzņēmējiem. Lielākie plānotie projekti ir ražošanas teritorijas sakārtošana Indras ielā Krāslavā, Loģistikas centra izveide Pāterniekos Piedrujas pagastā, pašvaldībai piederošo tukšo ēku pielāgošana uzņēmējdarbības vajadzībām.</p> <p>Nākotnē paredzēts pabeigt autoceļa trases „Austrumu stīga” rekonstrukciju, kas nodrošinās ērtāku un ātrāku satiksmi gan Krāslavas novadā, gan labākas saites ar blakus esošajiem novadiem un pilsētām.</p>	
--	--	--

2.4 Teritorijas plānojuma rezultatīvie rādītāji

Plānošanas dokumenta/ SIVN uzdevumi, plānotais stāvoklis/ normatīvos aktos noteikts	Rezultāti, situācijas raksturojums	Komentāri
<p>Teritorijas plānojums atbalsta ražošanas, transporta un noliktavu uzņēmumu apbūves veidošanu apdzīvotās vietās un lauku teritorijās (galvenokārt esošu ražošanas teritoriju attīstība), nosakot šāda veida darbībām funkcionālo zonējumu – Rūpniecības teritorijas (R).</p> <p>(VP 4. nod.)</p>	<p>Krāslavas pilsētā dzīvojamā apbūve aizņem būtisku daļu teritorijas platības. No dzīvojamās apbūves teritoriāli lielāko daļu veido savrupmāju apbūve, kas izplatīta visā pilsētas teritorijā. Apbūvei pilsētas vecākajā daļā raksturīgas brīvi stāvošas ēkas. Daudzstāvu daudzdzīvokļu dzīvojamās apbūves kvartāli veidojušies pilsētas centrālajā un DA daļās.</p> <p>Kompaktas savrupmāju un mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas izveidojušās visos Krāslavas novada pagastu centros. Lauku teritorijā izplatīta Latgalei raksturīgā viensētu, viensētu grupu un sādžu dzīvojamā apbūve.</p> <p>Būtiska apdzīvoto vietu funkcija ir iedzīvotāju nodrošināšana ar sabiedriskajiem pakalpojumiem. Sabiedriskais sektors ietver iedzīvotāju iespējas saņemt izglītības, kultūras, veselības un sociālās aizsardzības, kārtības nodrošināšanas, informācijas pakalpojumus, kuru nodrošināšana galvenokārt ir valsts un pašvaldības pārziņā.</p> <p>Sabiedrisko objektu apbūves teritorijas galvenokārt izvietotas Krāslavas pilsētas centrālajā daļā, veidojot pilsētas sabiedriskās dzīves kodolu. Šo teritoriju izvietojumam un apbūves raksturam ir vislielākā loma pilsētībūvnieciskā kompozīcijas veidošanā. Pagastu centros sabiedriskās būves nodrošina iedzīvotājus ar sabiedriskajiem pakalpojumiem.</p> <p>Krāslavas pilsētas centrālajā daļā atrodas novada pašvaldības administrācijas ēkas un valsts iestāžu reģionālās</p>	<p>Jāatfīsta pakārtota daudzcentru apdzīvojuma struktūra, lai jebkurā apdzīvotajā vietā būtu nodrošināta līdzvērtīga pieeja pakalpojumiem</p>

	<p>struktūrvienības. Pašvaldības sniegto pakalpojumu pieejamību pašvaldības teritoriālajās vienībās nodrošina pagastu pārvaldes katrā no pagastu centriem.</p> <p>Krāslavas novada teritorijā tiek nodrošinātas iespējas iegūt pirmsskolas izglītību, pamatizglītību un vidējo izglītību. Darbojas profesionālās ievirzes un interešu izglītības iestādes.</p> <p>Visiem novada bērniem tiek nodrošināta iespēja apgūt pirmsskolas izglītības programmas. Tās var apgūt pirmsskolas izglītības iestādēs „Pienenīte” un „Pīlādzītis”, kā arī 9 vispārīzglītojošo skolu pirmsskolas izglītības grupās. Pilsētas pirmsskolas iestādēs bērnu skaitam ir tendence palielināties, savukārt pagastu pirmsskolas grupās izteiktas tendences nav novērojamas.</p> <p>Novadā ir 7 vispārējās izglītības iestādes. Straujās izglītojamo skaita samazināšanās rezultātā, pašvaldība moniroinga periodā veikusi skolu tīkla optimizāciju, vairs nespējot uzturēt skolas ar mazu skolēnu skaitu ar mērķi nodrošināt pamatizglītību maksimāli tuvu dzīvesvietai.</p> <p>Laika periodā no 2012.gada līdz 2017.gadam Krāslavas novada Būvvalde ir izsniegusi 310 būvatļaujas, tai skaitā: 2012.gadā: 66; 2013. gadā: 61; 2014. gadā: 57; 2015.gadā: 41; -2016.gadā: 38; 2017.gadā: 47.</p> <p>Pārskata periodā Krāslavas novada teritorijā ir izstrādāts viens detālplānojums.</p> <p>Pašvaldība ir apstiprinājusi Krāslavas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģiju 2013. – 2030. gadam [38]. Ilgtspējīgas attīstības stratēģijā noteikts Krāslavas novada pašvaldības ilgtermiņa attīstības redzējums, mērķi, prioritātes un telpiskās attīstības perspektīva rakstveidā un grafiskā veidā. Saskaņā ar šo dokumentu, apdzīvojuma veidošanas mērķi ir:</p> <ul style="list-style-type: none"> • attīstīt un pilnveidot policentrisku telpisko struktūru, kas, maksimāli izmantojot apdzīvojuma potenciālu, saistītu dažādas novada teritorijas un telpiskos elementus vienotā sistēmā; • Krāslavas pilsētas sekmīga iekļaušanās Latgales reģiona pilsētu tīklā. Nodrošināt pilsētā pievilcīgu vidi gan iedzīvotājiem, gan investoriem, mazināt telpiskās un dzīves līmeņa atšķirības; • esošo apdzīvojuma centru attīstības atbalsts, palielinot to funkcijas atbilstoši šo centru un apkārtējo teritoriju resursiem un teritoriālā izvietojuma noteiktiem priekšnosacījumiem; • lauku teritorijās radīti priekšnosacījumi tradicionālā apdzīvojuma attīstībai – viensētu un viensētu grupu (sādžu) pastāvēšanai kā teritorijas relatīvi vienmērīgas apdzīvotības garantam; • jaunas apbūves koncentrēšanās pastāvošajos apdzīvojuma centros – Krāslavas pilsētā un ciemos, lai teritorijā saglabātu neapbūvētas teritorijas ekoloģiskā līdzsvara uzturēšanai un rekreācijai. 	
--	--	--

3. Secinājumi (analītisks paplašināts izvērtējums)

Krāslavas novada TP izstrādāts saskaņā ar LR Ministru kabineta 2004. gada 13. janvāra noteikumiem Nr.34 „Vietējās pašvaldības teritorijas plānojuma noteikumi”, ievērojot tajos noteikto teritorijas plānu izstrādāšanas kārtību un procedūru, kā arī saskaņā ar saistošajiem normatīvajiem aktiem teritorijas plānošanā un būvniecībā. Krāslavas novada TP īstenošanas pārskata periodā no 2013. līdz 2017. gadam veiktās darbības tika īstenotas saskaņā ar normatīvo aktu un atbildīgo institūciju izvirzītajām prasībām. Monitoringa pārskata periodā nav konstatētas plānošanas dokumenta būtiskas vai neparedzētas ietekmes uz vidi. Realizētās darbības un pasākumi nav atstājušas būtisku ietekmi uz ĪADT, gaisa un ūdeņu kvalitāti, cilvēku veselību un drošību. Plānojot veicamās aktivitātes, pietiekam uzmanība ir veltīta novada iedzīvotāju interešu, sociālās sfēras, uzņēmējdarbības attīstības, dabas vērtību aizsardzības un vides un kvalitātes saglabāšanas prasību līdzsvarošanai.

Krāslavas novada teritorijā pārskata periodā ir palielinājusies transporta plūsma un ar to saistītā radītā piesārņojuma negatīvā ietekme – izplūdes gāzu emisijas, naftas produktu piesārņojums gar ceļiem (no ceļa seguma ar lietus ūdeņiem noskalotās smērvielas, eļļošanas šķidrums, degviela), kā arī trokšņa piesārņojums, īpaši tiešā autoceļu tuvumā izvietotajās apdzīvotajās vietās un viensētās

Ekonomiskā attīstība Krāslavas novadā balstīta uz tradicionālajām nozarēm un esošajiem uzņēmumiem. Pārskata periodā nav būtiski pieaudzis uzņēmumu skaits, kuri saņēmuši atļaujas A un B kategorijas piesārņojošām darbībām. Ir vērojama neliela tendence pieaugt uzņēmumu skaitam, tomēr tas būtiski neietekmē vides piesārņojumu.

Būtisku daļu energoresursu izmantošanas bilanci Krāslavas novadā veido AER, turklāt ekspluatējamo iekārtu skaita dinamikā vērojama fosilā kurināmā izmantošanas samazināšanās un AER izmantošanas pieaugums, kas liecina par jaunu tehnoloģiju ieviešanu un resursu racionālu izmantošanu siltuma un enerģētikas objektos. Tomēr virknei gaisa piesārņojumu veidojošo savienojumu un komponentu radītajiem apjomiem Krāslavas novadā periodā no 2013. līdz 2017. gadam ir tendence palielināties. Tas norāda, ka TP realizācijas gaitā pārskata periodā novada teritorijā gaisa kvalitātes jomā ilgtermiņā un līdzsvarotās attīstības mērķi nav sasniegti

TP īstenošanas pārskata periodā nav izstrādātas rīcības meliorācijas objektu tehniskā stāvokļa apsekošanai un risinājumi uzlabošanai Krāslavas novada teritorijā, kā rezultātā, kā to parādīja 2017. gada vasaras nogale, ekstremālu nokrišņu apstākļos iespējama plaša teritoriju applūšana un ceļu infrastruktūras bojājumi.

Plānošanas dokumenta īstenošanas rezultātā pārskata periodā nav sasniegts ūdens zudumu no pārvades tīkliem samazinājums.

Pārskata periodā novadā kopumā darbojas 11 bioloģiskās un 4 mehāniskās NAI, kas ļāvis būtiski palielināt notekūdeņu attīrīšanas jaudu un vides stāvokļa uzlabošanu notekūdeņu apsaimniekošanas jomā.

Krāslavas novada teritorijā pārskata periodā tikai daļēji sasniegti TP un SIVN definētie mērķi, t.i. nodrošināt kopējā radīto atkritumu daudzuma samazināšanu, izmantojot labākās atkritumu rašanās novēršanas iespējas, labākos pieejamos tehniskos paņēmienus.

Ņemot vērā ekonomisko situāciju un pieejamos finanšu resursu, Krāslavas novadā pārskata periodā nav veikta potenciāli piesārņotu vietu rekultivācija vai augsnes kvalitātes uzlabošana, līdz ar to TP un SIVN definētie mērķi sasniegti tikai daļēji.

Krāslavas novada teritorijā pārskata periodā mērķi attiecībā uz siltumnīcas efekta gāzu emisijas samazināšanu faktiski nav sasniegti.

TP īstenošanas pārskata periodā Krāslavas novada teritorijā ir realizēta virkne projektu, veicinot iedzīvotāju labklājību un sadzīves apstākļu uzlabošanu, kā arī veselības aprūpes pakalpojumu

pieejamību. Līdz ar to var secināt, ka TP realizācijas ietvaros ir vērojamas pozitīvas iezīmes dzīves un darba apstākļu uzlabošanā un publisko pakalpojumu sniegšanā.

Izsmelīgai situācijas analīzei un attiecīgi pilnvērtīgāka TP monitoringa ziņojuma sagatavošanai nav pieejama virkne datu, piemēram, par lielākās daļas novada teritorijā esošo virszemes ūdens objektu ekoloģisko stāvokli, par pazemes ūdeņu un gaisa kvalitāti novadā un tml. Šis fakts saistīts ar to, ka valsts vides monitoringa programmā netiek veikta atbilstošu datu ieguve.

Nākamais monitoringa ziņojuma iesniegšanas termiņš: 2024.gads.

11.12.2018.

Monitoringa ziņojuma sagatavošanai izmantoto informācijas avotu saraksts

1. LVC, 2018. Satiksmes intensitāte valsts autoceļos laikā no 2013. līdz 2017. gadam. URL: <https://lvceli.lv/informacija-un-dati/#satiksmes-intensitate>
2. CSP, 2018. Ekonomiski aktīvi uzņēmumi statistiskajos reģionos, republikas pilsētās un novados. URL: https://data1.csb.gov.lv/pxweb/lv/uzn/uzn_01_skaitis/SRG010.px
3. LVĢMC, 2018. Publiski pieejamā datu bāzē „2.Gaiss kopsavilkumi”, pozīcijā „Kurināmais” ievietotās atskaites par kurināmā izmantošanu teritoriālā griezumā. URL: <http://parissrv.lvgmc.lv/#viewType=airSummary2&incrementCounter=11>
4. LVĢMC, 2018. Publiski pieejamā datu bāzē „2.Gaiss kopsavilkumi”, pozīcijā „Izmeši” ievietotās atskaites par gaisa piesārņojumu un izmešiem teritoriālā griezumā. URL: <http://parissrv.lvgmc.lv/#viewType=airSummaryEmmissionsFull&incrementCounter=2>
5. LVĢMC, 2018. Publiski pieejamā datu bāzē „2.Gaiss kopsavilkumi”, pozīcijā „Attīrīšana” ievietotās atskaites par gaisa piesārņojuma attīrīšanu teritoriālā griezumā. URL: <http://parissrv.lvgmc.lv/#viewType=airSummary6&incrementCounter=9>
6. LVĢMC, 2014. Pārskats par virszemes un pazemes ūdeņu stāvokli 2013. gadā. Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs, Rīga, 122 lpp.
7. LVĢMC, 2015. Pārskats par virszemes un pazemes ūdeņu stāvokli 2014. gadā. Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs, Rīga, 108 lpp.
8. LVĢMC, 2016. Pārskats par virszemes un pazemes ūdeņu stāvokli 2015. gadā. Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs, Rīga, 92 lpp.
9. LVĢMC, 2017. Pārskats par virszemes un pazemes ūdeņu stāvokli 2016. gadā. Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs, Rīga, 113 lpp.
10. LVĢMC, 2018. Pārskats par virszemes un pazemes ūdeņu stāvokli 2016. gadā. Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs, Rīga, 111 lpp.
11. LVĢMC, 2018. Publiski pieejamā datu bāzē „2.Ūdens kopsavilkumi”, pozīcijā „Ūdens ņemšana” ievietotās atskaites par ūdens lietošanu teritoriālā griezumā. URL: <http://parissrv.lvgmc.lv/#viewType=waterTaken&incrementCounter=3>
12. LVĢMC, 2018. Publiski pieejamā datu bāzē „2.Ūdens kopsavilkumi”, pozīcijā „Ūdens lietošana” ievietotās atskaites par ūdens lietošanu teritoriālā griezumā. URL: <http://parissrv.lvgmc.lv/#viewType=waterUsed&incrementCounter=11>
13. LVĢMC, 2018. Publiski pieejamā datu bāzē „2.Ūdens kopsavilkumi”, pozīcijā „Ūdens lietošana” ievietotās atskaites par notekūdeņu novadīšanu teritoriālā griezumā. URL: <http://parissrv.lvgmc.lv/#viewType=waterDischarged&incrementCounter=12>
14. LVĢMC, 2018. Publiski pieejamā datu bāzē „2.Ūdens kopsavilkumi”, pozīcijā „Ūdens lietošana” ievietotās atskaites par notekūdeņu novadīšanu teritoriālā griezumā – 1.daļa. URL: <http://parissrv.lvgmc.lv/#viewType=waterResidualContamination1&incrementCounter=13>
15. LVĢMC, 2018. Publiski pieejamā datu bāzē „2.Ūdens kopsavilkumi”, pozīcijā „Ūdens lietošana” ievietotās atskaites par notekūdeņu novadīšanu teritoriālā griezumā – 2.daļa. URL: <http://parissrv.lvgmc.lv/#viewType=waterResidualContamination2&incrementCounter=14>
16. LVĢMC, 2018. Publiski pieejamā datu bāzē „2.Ūdens kopsavilkumi”, pozīcijā „Ūdens attīrīšana” ievietotās atskaites par notekūdeņu novadīšanu teritoriālā griezumā – 1.daļa „Ūdens bioloģiskā attīrīšana”. URL: <http://parissrv.lvgmc.lv/#viewType=waterBiological&incrementCounter=15>
17. LVĢMC, 2018. Publiski pieejamā datu bāzē „2.Ūdens kopsavilkumi”, pozīcijā „Ūdens attīrīšana” ievietotās atskaites par notekūdeņu novadīšanu teritoriālā griezumā – 2.daļa „Ūdens mehāniskā attīrīšana”. URL: <http://parissrv.lvgmc.lv/#viewType=waterMechanical&incrementCounter=16>
18. LVĢMC, 2015. Daugavas upju baseinu apgabala plūdu riska pārvaldības plāns 2016.-2021.gadam. Rīga, 71 lpp.
19. VARAM, 2018. Plūdu riska informācijas sistēma. URL: <http://pludi.meteo.lv/floris/>
20. LVĢMC, 2018. Vēsturiski dati par ūdens līmeni hidroloģisko novērojumu stacijā „Krāslava” 1931. gada aprīlī. URL: <https://www.meteo.lv/hidrologija-datu-meklesana/?nid=466>

21. LVĢMC, 2017. Klimatiskā informācija / Laika apstākļu raksturojums / Šī gada laika apstākļi/ 2017. gada augusta mēneša apskats. URL: <https://www.meteo.lv/lapas/laika-apstakli/klimatiska-informacija/laika-apstaklu-raksturojums/si-gada-laika-apstakli/augusts-2017/augusts-2017?id=2253&nid=1112>
22. LVĢMC, 2018. Meteoroloģija / Datu meklēšana / Nokrišņu daudzums 2017. gada augustā – novērojumu stacijas „Piedruja” dati. URL: <https://www.meteo.lv/meteorologija-datu-meklesana/?nid=461>
23. LVĢMC, 2018. Hidroloģija / Datu meklēšana / Ūdens līmenis Indricas upē 2017. gada augustā – novērojumu stacijas „Brūnūļi” dati. URL: <https://www.meteo.lv/hidrologija-datu-meklesana/?nid=466>
24. LVĢMC, 2018. Derīgo izrakteņu (būvmateriālu izejvielu, kūdras, sapropeļa un dziedniecības dūņu) krājumu bilances par 2013. -2017. gadu. URL: <https://www.meteo.lv/lapas/geologija/derigo-izraktenu-atradnu-registrs/derigo-izraktenu-krajumu-bilance/derigo-izraktenu-krajumu-bilance?id=1472&nid=659>
25. LVĢMC, 2014. Valsts statistiskā pārskata „Nr.3 – Atkritumi. Pārskats par atkritumiem” kopsavilkums par 2013.g. Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs, Rīga, 2014. 39 lpp. URL: https://www.meteo.lv/fs/CKFinderJava/userfiles/files/Vide/Atkritumi/statistika/3-A%20parskats_2013_12_07_2014.pdf
26. LVĢMC, 2015. Valsts statistiskā pārskata „Nr.3 – Atkritumi. Pārskats par atkritumiem” kopsavilkums par 2014.g. Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs, Rīga, 2015. 41 lpp. URL: [https://www.meteo.lv/fs/CKFinderJava/userfiles/files/3-A%20parskats_2014\(1\).pdf](https://www.meteo.lv/fs/CKFinderJava/userfiles/files/3-A%20parskats_2014(1).pdf)
27. LVĢMC, 2016. Valsts statistiskā pārskata „Nr.3 – Atkritumi. Pārskats par atkritumiem” kopsavilkums par 2015.g. Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs, Rīga, 2016. 40 lpp. URL: [https://www.meteo.lv/fs/CKFinderJava/userfiles/files/3-A%20parskats_2015\(1\).pdf](https://www.meteo.lv/fs/CKFinderJava/userfiles/files/3-A%20parskats_2015(1).pdf)
28. LVĢMC, 2017. Valsts statistiskā pārskata „Nr.3 – Atkritumi. Pārskats par atkritumiem” kopsavilkums par 2016.g. Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs, Rīga, 2017. 47 lpp. URL: https://www.meteo.lv/fs/CKFinderJava/userfiles/files/3-A%20parskats_2016.pdf
29. LVĢMC, 2018. Valsts statistiskā pārskata „Nr.3 – Atkritumi. Pārskats par atkritumiem” kopsavilkums par 2017.g. Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs, Rīga, 2018. 49 lpp. URL: https://www.meteo.lv/fs/CKFinderJava/userfiles/files/3-A%20parskats_2017.pdf
30. LVĢMC, 2018. Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrs. URL: <https://www.meteo.lv/lapas/vide/piesarnoto-un-potenciali-piesarnoto-vietu-registrs/piesarnoto-un-potenciali-piesarnoto-vietu-registrs?id=1527&nid=373>
31. VZD, 2018. Valsts Zemes dienesta apkopotie Latvijas Republikas Zemes pārskati – zemes iedalījums atbilstoši zemes lietošanas mērķiem, apkopots pa novadiem, republikas pilsētām periodā no 2013. g. līdz 2017.g. URL: <http://www.vzd.gov.lv/lv/parskati-un-statistika/tematiskie-parskati/zemes-parskati/>
32. CSP, 2018. Iedzīvotāju skaits un tā izmaiņas statistiskajos reģionos, republikas pilsētās, novadu pilsētās un novados. URL: http://data1.csb.gov.lv/pxweb/lv/iedz/iedz_iedzskaits_ikgad/ISG020.px
33. CSP, 2018. Dzīvi dzimušie pēc dzimuma statistiskajos reģionos, republikas pilsētās un novados. URL: http://data1.csb.gov.lv/pxweb/lv/iedz/iedz_dzimst/IDG030.px/?rxid=f259e646-b6c5-497f-bc7b-4d7e6317cea6
34. CSP, 2018. Mirušie pēc dzimuma un vecuma grupas statistiskajos reģionos, republikas pilsētās un novados. URL: http://data.csb.gov.lv/pxweb/lv/Sociala/Sociala_ikgad_iedz_mirst/IMG020.px/table/tableViewLayout2/?rxid=562c2205-ba57-4130-b63a-6991f49ab6fe
35. PMLP, 2018. Statistika - Iedzīvotāju reģistrs. Latvijas iedzīvotāju skaits pašvaldībās (pagastu dalījumā). URL: <https://www.pmlp.gov.lv/lv/sakums/statistika/iedzivotaju-registrs/arhivs.html>
36. CSP, 2018. Uzņēmumu skaits . Pozīcija „Tirgus sektora ekonomiski aktīvi uzņēmumi statistiskajos reģionos, pilsētās un novados sadalījumā pa uzņēmumu lieluma grupām pēc nodarbināto skaita un galvenajiem darbības veidiem (NACE 2. red.). URL: https://data1.csb.gov.lv/pxweb/lv/uzn/uzn_01_skaits/SRG030.px/table/tableViewLayout1/?rxid=e473bb05-ca19-42db-85d1-1917e2f9ea88
37. NVA, 2017. Bezdarba statistika. Bezdarbnieku skaits sadalījumā pa pilsētām un novadiem. URL: <http://nva.gov.lv/index.php?cid=6&mid=470&txt=474&t=stat>
38. Krāslavas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2030. URL: https://kraslava.lv/fileadmin/Citi%20fai%20li/KRASLAVA_ILGSTPEJIGAS_ATTISTIBAS_STRATEGIJA_v.1.1.pdf

Monitoringa ziņojumā lietotie saīsinājumi un apzīmējumi

AER – atjaunīgie energoresursi

CSP – Centrālās statistikas pārvalde

DAP – dabas aizsardzības plāns

GAI – gaisa attīrīšanas iekārtas

FVP – feldšeru un vecmāšu punkts

ĪADT – īpaši aizsargājamās dabas teritorijas

LIZ – Lauksaimniecībā izmantojamā zeme

LVC – VAS „Latvijas Valsts ceļi”

LVGMC – VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs”

NAI – notekūdeņu attīrīšanas iekārtas

NVA – Nodarbinātības valsts aģentūras

PMLP – LR Iekšlietu Ministrijas Pilsonības un Migrācijas Lietu Pārvalde

SIVN – Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējums

TP – teritorijas plānojums